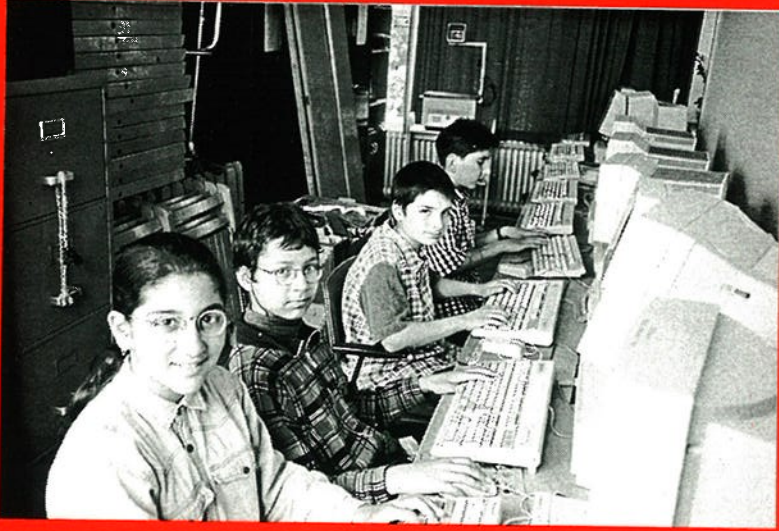

OALT ÖNCE ANADİLİ ve KÜLTÜRÜ EĞİTİMİ

Hazırlayan

Bekir Cebeci

Dostluk Vakfı ile Türk Danışma ve Eğitim Vakfı Ortak Yayını

Dostluk Vakfı Yayınları 1

Türk Danışma ve Eğitim Vakfı Yayınları 3

Bu kitapçıĝın basılıp yayımlanmasına destek veren:

*** SULTAN REIZEN * AIR ANATOLIA**
*** KPN TELECOM ve * GARANTİ BANKASI'na**

teşekkür ederiz...

**OALT
ÖNCE ANADİLİ
ve KÜLTÜRÜ EĞİTİMİ**

OALT ÖNCE ANADİLİ ve KÜLTÜRÜ EĞİTİMİ

Hazırlayan:
Bekir Cebeci

Sayı: 3

Yayımlayanlar (uitgever) : Türk Danışma ve Eğitim Vakfı ile
DOSTLUK VAKFI'nın Ortak Yayımı

Adres : 1. Türk Danışma ve Eğitim Vakfı (SIOT)
Postbus 55203, 3008 EE Rotterdam
2. Dostluk Vakfı, Boomgaardsstraat 183
3012 XC Rotterdam Tel.:010-4144879

Fotoğraflar : Bekir Cebeci
1. Baskı (1e druk) : (Haziran) 1999, 2000 adet (2000 exemplaren)
Dizgi : EstheticA REKLAM-GRAFİK
Baskı : Drukkerij DİZAYN

© SIOT 1999

Her hakkı saklıdır, yayımcının ve yazannın izni olmadan hiçbir şekilde alıntı yapılamaz ve çoğaltılamaz.

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of geciteerd zonder vooraafgaande toestemming van de uitgever en auteur.

*Olim, ilim bilmektir.
Olim, kendin bilmektir.
Sen kendini bilmezsın,
Ya bu nice okumaktır.*

*Kennis betekent inzicht hebben
Kennis betekent jezelf kennen
Zolang jezelf niet leert kennen
Waar toe dient dan al die studie?*

Yunus Emre

İÇİNDEKİLER

0. Önsöz	7
1. Giriş	8
BÖLÜM 1. OALT YASASI	
1. OALT Yasasının Çıkış Noktaları	10
2. OALT ve Belediyeler	12
3. Öğretmenlerin Durumu	14
4. OALT Öğretmeni Yetiştirme	16
5. OALT ve Tüzel Kuruluşlar	17
6. OALT ve Veliler	17
7. OALT İçin Seçenekler	18
BÖLÜM 2. ANADİLİ VE KÜLTÜRÜ EĞİTİMİ (AKE)	
1. Anadili Eğitiminin Önemi	20
2. Hollanda Temel Eğitim Yasasında Anadili Eğitimi	22
3. Uluslararası Antlaşmalarda Anadili Eğitimi	22
4. Eğitim Bilimi ve Deneyimi Açısından Anadili Eğitimi	22
5. İsveç Örneği	23
6. Anadili Eğitiminin Kısa Tarihçesi	24
7. Karşı Görüşler	25
8. Karşı Görüşlere Cevaplar	25
9. Eğitimde Geri Kalmışlığın Nedeni AKE Değildir	27
10. AKE Temel Bir İhtiyaçtır	27
11. Türkçe Dünya'da Beşinci Dil	28
12. Ortaöğretimde Türkçe Dersleri	29
BÖLÜM 3. ANADİLİ , DİL VE KÜLTÜR İLİŞKİSİ	
1. Dil ve Dilin Önemi	31
2. Anadili	33
3. Dil ve Kültür İlişkisi	34
4. Dil, Kültür ve Kişilik	37
5. Adam Olmalı	39
BÖLÜM 4. ANADİLİ EĞİTİMİNİN KONULARI	
1. Ders Konularının Seçimi	40
2. Türkçe	42
3. Hayat Bilgisi	42
4. Kültür	43
BÖLÜM 5. ANADİLİ İLE İLGİLİ ŞİİRLER VE GÜZEL SÖZLER	
1. Güzel Türkçem	45
2. Anadil	46
3. Dünyanın Bütün Çiçekleri	47
4. Güzel Sözler	48
5. OALT ile İlgili Öneriler	50
6. Türkçe Özet	51
EK:DİLEKÇE	
1. Dilekçenin Türkçesi	53
2. Dilekçenin Hollandacası	54
BÖLÜM 6. NEDERLANDSE SAMENVATTING	
1. Samenvatting van dit info-boekje	55
2. Aanbevelingen inzake OALT	57
KAYNAKÇA	58
OALT ile İlgili Toplantılar	60

Önsöz

Bu küçük kitapçığı Türk velileri ve öğretmenleri için hazırladık. Özellikle velilerimize Anadili ve Kültürü Eğitimi ile ilgili son bilgileri yazılı olarak ulaştırmak istedik. Velilerimiz bu yayını okurken daha çok bilgilenecekler. Ve Anadili Eğitimine daha bilinçli sahip çıkacaklar. Bunda şüphemiz yoktur. Zira Anadili Eğitimi eğer bugünlere kadar başarıyla geldiyse, bunda anne ve babaların, yani siz değerli velilerin büyük desteği ve katkısı olmuştur. Aynı destek ve katkının artarak sürmesini bekliyoruz.

Biz, Türk Danışma ve Eğitim Vakfı (**SLÖT**) olarak, bu küçük çalışma ile Anadili ve Kültürü Eğitimine az da olsa bir katkıda bulunabilirsek kendimizi mutlu sayacağız. Çünkü **SLÖT** olarak bizim de en önemli konularımızdan birisi Anadili ve Kültürü Eğitimidir. Zira bu eğitimin yararına ve önemine inanıyoruz. Hollanda'da; Anadilimiz Türkçeyi ve Kültürümüzü yaşatmak, hepimizin görevidir, diye düşünüyoruz. Öyleyse önce Anadili ve Kültürü Eğitimi diyelim.

Anadili Eğitimi'nin okul saatleri ve okul binaları içinde temel eğitim süresince kesintisiz verilmesi için çalışılmalıdır. Bu kitapçığın sonundaki dilekçeyi de eğer isterseniz doldurup imzalayarak çocuğunuzun gittiği okulun müdürüne verebilirsiniz. Böylece hem anayasal bir hakkınızı kullanmış olur, hem de çocuklarınıza okul saatleri içinde kesintisiz Anadili ve Kültürü Eğitimi verilmesi talebinizi dile getirmiş olursunuz.

Bu kitapçığı okuyarak, görüş, öneri ve yorum bildiren aşağıdaki eğitimcilere değerli katkıları için teşekkür ederiz.

1. Aydın Kalay	4. İsmail Ercan
2. Cezmi Doğaner	5. Dr. Seyfi Özgüzel
3. Kemal Kırar	

Bu kitapçığın basılıp yayımlanmasına destek veren **SULTAN REIZEN, AIR ANATOLIA, DOSTLUK VAKFI, GARANTİ BANKASI** ve **KPN TELECOM**'a sonsuz teşekkürlerimizi sunarız. Bu kuruluşların Anadili ve Kültürü Eğitimine katkılarının devamını dileriz.

Saygılarımızla.

Rotterdam, Mayıs 1999

Bekir Cebeci

Türk Danışma ve Eğitim Vakfı Başkanı

1. Giriş

Sizlerin de bildiği gibi Hollanda Parlamentosu, Temel Eğitim Yasasında yaptığı bir değişiklikle Anadili Eğitimi'nin (OETC-AKE) adını, Yaşayan Etnik Diller Eğitimi (OALT) olarak değiştirip okul programlarının dışına çıkardı. Bununla da kalmayıp OALT'ın verilebilmesi için ise en az iki koşulu da yasaya ekledi. Bu koşullar şunlardır:

- 1. Veliler bu eğitimin (OALT'ın) verilmesini istemeli.*
- 2. Belediye meclisi de bu yönde bir karar almalıdır.*

İşte bu aşamada velilere her zamankinden daha çok görev ve sorumluluk düşmektedir. Bu görev ve sorumluluk; çocuklarınızı, okul saatleri dışında da olsa Türkçe derslerine göndermenizdir. Bir başka önemli sorumluluk ise Türkçe Anadili ve Kültürü derslerini okul binalarının ve programlarının dışına atılmasına karşı çıkmaktır.

Bunun yanında hemen şunu da belirtmek istiyoruz. Anadili ve Kültürü Eğitimi'ne gereken önem ve değer verilirken, çocuklarımızın Hollanda eğitiminden de azami derecede yararlanmaları için elimizden gelen çabayı, desteği, azmi ve kararlılığı sürdürmeliyiz. Çocuklarımızın ve gençlerimizin hem Hollanda eğitiminden, hem de Anadili ve Kültürü Eğitimi'nden tam ve eksiksiz yararlanmalarını sağlamak için çalışmalıyız. Çünkü bu iki dili öğrenmenin eğitim açısından çocuğunuza hiç bir zararı yoktur.

Anadili Eğitimi'ni okul saatleri dışına çıkartma yanlışını İsveç hükümeti ve parlamentosu daha önce yaptı. Fakat şimdi o yanlıştan dönüş yollarını arıyorlar. Zira; Anadili Eğitiminin yararını onlar da gördüler.

Biz uyarı görevimizi yapıyoruz. Hollanda'nın da bu sonu olmayan yanlış yola girmeden geri dönmesini istiyor ve bekliyoruz. Anadili ve Kültürü Eğitimi okulda ve eğitimin bir parçası olarak kesintisiz verilmelidir.

Biz, bu kitapçıkta sırasıyla Şu konulara değindik:

Birinci bölümde yeni OALT Yasası tanıtıldı; velilerin görevleri, öğretmenlerin özlük hakları anlatıldı. Diğer bölümlerde ise, Anadili ve Kültürü Eğitimi'nin önemi, konuları, dil-kültür ilişkisinin yanısıra, güzel sözlere ve Őiirlere yer verildi. Bu kitapçığı zevkle okuyacağınıza inanıyoruz.

Şimdi sırasıyla yeni OALT yasasını ve Anadili Eğitiminin önemini bir kez daha gözden geçirelim.

*Bekir Cebeci ve Bülent Yiğittop (EstheticA Reklam-Grafik)
OALT kitabının son hazırlıklarını yapıyorlar.*

BÖLÜM 1. OALT YASASI

Yıllardır üzerinde çok konuşulan ve hakkında notalar yazılan OALT (Yaşayan Etnik Diller Eğitimi) Yasası, Hollanda Parlamentosunda görüşülüp kabul edildi. Yaklaşık çeyrek asırdır Hollanda'da yerleşmiş, yasal bir temel almış olan Anadili ve Kültürü Eğitimi (AKE) bundan böyle büyük çaplı bir değişikliğe uğruyor. Öncelikle adı değişiyor ve OALT oluyor. Biz bu broşürde OALT olarak Türkçe derslerini anlatmak istiyoruz. Zira ne kadar değişikliğe uğrarsa uğrasın, yapılan iş -bizim açımızdan- gene Türkçe Anadili ve Kültürü Eğitimidir.

1. OALT'ın Çıkış Noktaları

* OALT yasası 1 Ağustos 1998 de yürürlüğe girdi.

1998 - 1999 eğitim ve öğretim yılı, bir geçiş dönemi olarak kullanıldı. Bu öğretim yılında en fazla 50 saatlik OALT (haftada 1 saat 15 dakika) günlük eğitim süresi içinde verildi.

* 1999 - 2000 yılı OALT için gerçek anlamda bir başlangıç yılı olacak.

OALT, okul saatleri dışında genel kültür politikası çerçevesinde verilecek.

Bunun anlamı; Anadili Eğitimi, eğitimde geri kalmışlıkla mücadele çerçevesinden çıkartılıyor. Böylece sadece eğitimde geri kalmış etnik azınlık çocukları değil, bütün azınlık çocukları OALT'ı izleyebilecek.

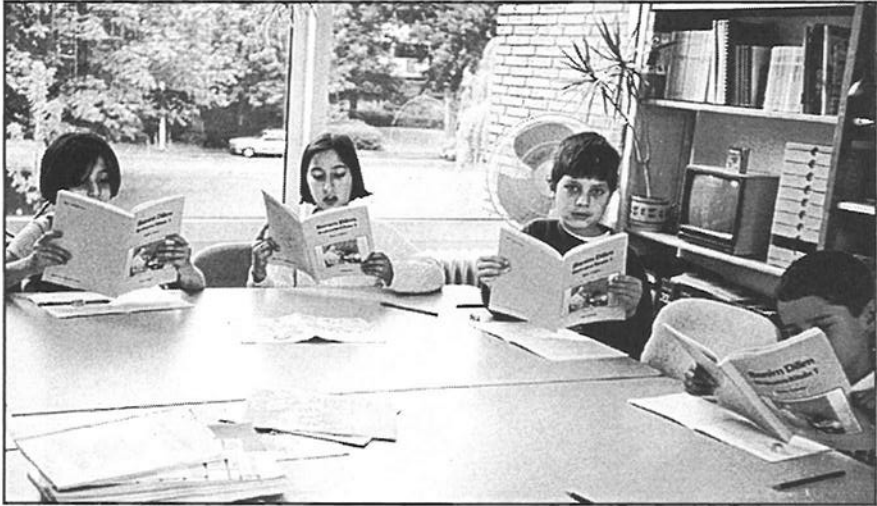
Anadilini öğrenmek kendi kültürünü de öğrenmek olarak değerlendiriliyor. Böylece kültürel çeşitlilik korunup geliştirilmek isteniyor.

OALT, kültür politikaları çerçevesinde olduğu için eğitim programlarının dışına çıkartılıyor. Uzatılan okul saatlerinde verilebileceği belirtiliyor. Yani 5,5 saatlik günlük eğitim süresinin dışında verilmesi gerekiyor.

* OALT; 1, 2, 3 ve 4. gruplarda ve eğitimde geri kalmışlıkla mücadele çerçevesi içinde destekleyici eğitim olarak, günlük eğitimin bünyesinde verilebilecek.

* 5, 6, 7 ve 8. gruplar için ise uzatılmış okul günü bir alternatif olarak sunuluyor.

Örneğin; saat: 15.00'ten sonra veya çarşamba saat: 13.00' ten sonra OALT verilebilecek.

Önce Anadili ve Kültürü Eğitimi

2. OALT ve Belediyeler

OALT konusunda yetki, sorumluluk ve kaynaklar belediyelere aktarılıyor.

Belediyeler, OALT paralarının tamamını ya da bir kısmını eğitimde geri kalmışlıkla mücadeleye ayırabilirler. Bu durumda OALT bütçesi sadece 1, 2, 3 ve 4. gruplar için, dil destekleme eğitimine ayrılır. Yani OALT bütçesi başka alanlara örneğin okul öncesi eğitime ayrılamaz. Eğitimde Geri Kalmışlık Yasası söz konusu olunca, orada kültür değil, eğitim politikaları geçerlidir.

Belediyeler, dört yıllık eğitim planı için okul yönetimleri ile mutabakata dayalı OALT planları yapıp uygulayacaklar. Bunun anlamı gayet açık: 1998 - 1999 eğitim yılından başlayarak dört eğitim yılı sonunda, eğer veliler bu eğitime gereken önem ve ilgiyi göstermezse, OALT'ın kalkma durumu olabilecek. 2002 - 2003 eğitim ve öğretim yılında OALT, Anadili ve Kültürü Eğitimi verilecek mi? Yoksa verilmeyecek mi? Bu tamamen velilerin bu eğitime sahip çıkmasına, belediyelerin de bu konuda yeniden bir karar almasına bağlı.

Veliler AKE'ye sahip çıkıyorlar

Belediyeler, OALT konusunda:

- Velileri bilgilendirecekler.
- Gereksinim olup olmadığının tespitini yapacaklar.
- Kendi kaynaklarından da OALT bütçesini artırbilecekler.

OALT'ın verilebilmesinin iki temel koşulu:

1. Anne ve babalar, OALT'ı çocukları için yazılı olarak talep etmelidirler.
2. Belediye Meclisi de OALT konusunda velilerle görüşüp bir karar almalıdır.

Görüldüğü üzere OALT konusunda belediyeler çok önemli bir konuma geliyor ve tek başvuru ve karar merkezi oluyorlar.

* Bugüne kadar yasal olarak OALT almamış yeni dil grupları da kendi dillerinde OALT isteyebilecekler. Bu dil gruplarının ihtiyacı olan öğretmenleri sağlamak için başka alanda Hollanda'da ya da kendi ülkesinde yüksek öğrenim görmüş ve ilgili dili anadili olarak konuşan (native speaker) kimselerden yararlanılacaktır.

Bu öğretmenler, iyi Hollandaca biliyor olmalılar. Bunlar geçici olarak atanırlar. Sürekli göreve atanmak için daha sonra OALT ile ilgili meslek eğitimi izlerler.

Devlet, yeni dil grupları için bütçeden 10 milyon gulden ayırdı.

*İlkokulda Türkçeyi 8 yıl kesintisiz izleyenlere
T.C. Milli Eğitim Bakanlığı'nın Öğrenim Belgesi verilir.*

3. Öğretmenlerin Durumu:

Şu an görev yapan AKE öğretmenleri, OALT öğretmeni olarak görevlendirilecek ve OALT uygulamasından ötürü onlara çıkış verilmemesi için gerekli çaba gösterilecek. OALT öğretmeni, **Rpbo** (*Rechtspositie basisonderwijs*) yasasından doğan haklarını kaybetmeyecek.

Bu konudaki hareket noktası; OALT öğretmenin çıkışını hazırlayan kurum, kuruluş, 'wachtgeld' işsizlik parasını da vermek zorunda olacaktır. Çıkışı okul verirse, işsizlik parasını da okul vermek durumundadır.

Öğrenci sayısı düşerse, OALT öğretmenin haftalık toplam ders saatleri de azalabilir. Ancak, öğretmene Rpbo yasası gereğince kısmi çıkış verilemiyor. Bu durumda öğretmenin, başka bir okula nakli, başka bir meslek eğitimi (omscholing), veya başka bir yerde iş bulması için 'outplacement' çalışmalar yapılır. En sonunda eğer öğretmene çıkış verilirse 'Noodfonds' yani acil fondsa başvurulur. Oradan yardım alınır. Bütün bunlara rağmen OALT öğretmene uygun bir iş verilmezse çıkışı verilir; işsizlik parası 'wachtgeld' ödenir.

Özlük hakları konusunda Öğretmen Sendikaları'ndan bilgi almak en doğrusudur.

AKE/OALT öğretmenlerinin, özlük hakları değişmiyor. OALT öğretmenleri:

- Okul saatleri içinde; 1, 2, 3 ve 4. gruplara destekleyici dil eğitimi,
- Okul saatleri dışında; 5, 6, 7 ve 8. gruplara OALT derslerini vermeye yetkililer.

Şu ana kadar NT2 (Hollandaca ikinci dil) diploması alamamış öğretmenler zorunlu olarak Hollandaca dil kurslarını izleyecekler. OALT öğretmenlerinin yaklaşık % 20'sinin yeterli diploması yoktur. Bu durumda olanlara, yeterli diplomalarını almaları için en fazla iki yıl süre verilebilecek. Zira NT2 diploması olmayan OALT öğretmenlerinin 1,2,3 ve 4. gruplarla çalışma olanağı yok.

* OALT, yetkili öğretmenler tarafından ve müfettişlerin denetiminde verilir.

Eğitim Müfettişliği, OALT verilen her yerde denetim ve teftiş yapmaya yetkilidir.

OALT derslerinin içeriği ve kalitesi, okulun veya OALT'ı düzenleyen tüzel kuruluşun sorumluluğunda kalıyor.

AKE için kullanılan ders araç-gereçleri, OALT için de kullanılabilir.

17 Aralık 1998 tarihli Algemeen Dagblad gazetesinde emeklilik ile ilgili bir haber çıktı. Bu haberde, yabancıların o arada AKE öğretmenlerinin geldikleri ülkedeki emeklilik haklarını Hollanda'ya aktarabilecekleri yazıldı. Emekli Sandığı ABP'ye telefon edip bunun doğru olup olmadığını sorduk. ABP bu haberin doğru olduğunu teyit etti. İsteyenler, esnek ve erken emeklilik yanında, ülkemizdeki çalışma yıllarını buraya aktararak emeklilik açığını kapatmış olabilecek.

İlgi duyanlara **ABP**'nin ilgili bölümünün adresini veriyoruz:

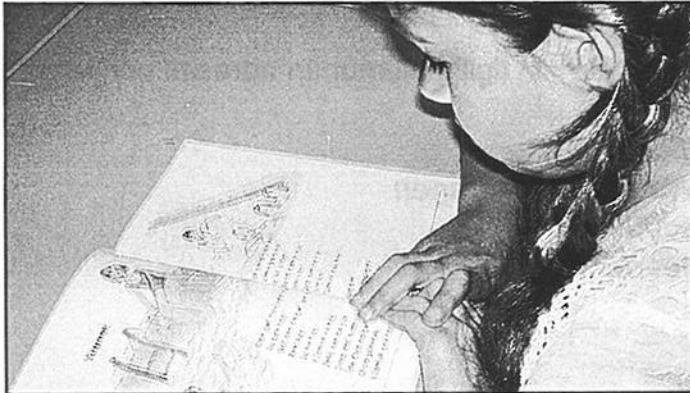
ABP Pensionen
Afdeling Waarde Overdragen
Postbus 4806
6401 JS Heerlen.

4. OALT Öğretmeni Yetiştirme

OALT Öğretmen açığını kapatmak için, Eylül 1999 tarihinden itibaren Hollanda'da yüksek okullarda bir eğitim başlatılacaktır. Bu eğitimi izlemek için; Türkiye kökenli olmak, MBO, HAVO veya VWO diplomasına sahip olmak gerekir. Dört yıllık bu öğretmen okulunu, Türkçe ve Hollandacası iyi olanlar, iki yılda da bitirebilirler. OALT öğretmeni de aynen sınıf öğretmeni gibi maaş alır. En yüksek maaş ise brüt 5.758, guldendir.

Hollanda düzeyinde 4 yüksek okulda bu eğitim verilecektir. İlgili duyanlar için, okulların adresleri şöyledir:

<p>* Hogeschool IPABO
Jan Tooropstraat 136
1061 AD Amsterdam
Telefon: 020-6137079</p>	<p>* Leidse Hogeschool
Pabo Thomas More
Stationsingel 80
3033 HJ Rotterdam
Telefon: 010-4657066</p>
<p>* Haagse Hogeschool
Opleiding tot leraar
basisonderwijs
Postbus 13336
2501 EH Den Haag
Telefon: 070-4458630</p>	<p>* Hogeschool Brabant
Faculteit Pedagogisch
Onderwijs
Dr. J. Ingenhouszplein 2
4814 EH Breda
Telefon: 076-5217882</p>

Anadili ve Kültürü Eğitimini çok seviyorum.

5. OALT ve Tüzel Kuruluşlar

Okulların dışında kalan ve eğitim sektörüyle ilişkileri olmayan tüzel kuruluşlar da, belli koşulları yerine getirdiklerinde, OALT organize edebilecekler.

Bu konu, çok tartışılacağı benziyor ve azınlıklar arasında da çelişkiler neden olabilecek bir konudur. Çünkü; kim, niçin, kimin adına, OALT'ı düzenleyebilecek?

Okulların OALT ile ilgili sorularına yanıt verebilmek için Bakanlıkça bir OALT "Informatiepunt" (Danışma merkezi) kuruldu. Bu merkezin telefonları şöyledir: 073 - 624 72 44 veya 033 - 453 43 93. Biz bu merkeze sizler için telefon edip sorduk: OALT yasası kaç yıl yürürlükte kalacak? Yazılı yanıtta **"süresiz"** dediler. OALT yasasında olmayan konular için ise İlk Öğretim Yasası'ndaki hükümlerin geçerli olduğunu belirttiler. Örneğin OALT derslerinin süreleri, bir öğretmene düşen öğrenci sayısı gibi...

6. OALT ve Veliler

Hollanda eğitim sistemi içinde, veli, her zaman belli bir yere sahiptir. OALT yasasında da veli unsuru her zamankinden daha çok öne çıkmakta ve önem kazanmaktadır. Zira yasa OALT'ın verilmesini velinin bu konudaki talebine, isteğine bırakıyor.

Hele özellikle, 5, 6, 7 ve 8. gruplar için getirilen okul saatleri dışındaki OALT uygulamasının başarısı; birinci derecede velilerimizin bu konuya sahip çıkıp, işin önemini anlayıp, çocuklarını okul saatlerinin dışında da olsa Türkçe dersine göndermelerine bağlıdır.

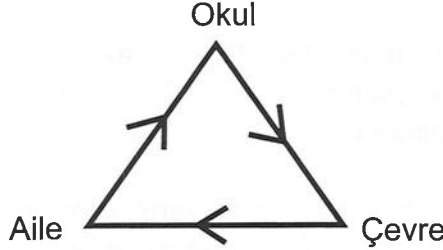
Velilerimizden beklentilerimiz neler olabilir?

Veliler:

- Çocukları için, kesintisiz 8. gruba kadar okul saatleri ve okul binaları içinde Türkçe OALT derslerini istemeliler.
- Önem ve yararına inanarak, çocuklarını Türkçe derslerine göndermeliler.

- Türkçe OALT'a sahip çıkmalılar.
- Türkçe OALT öğretmenlerine destek olmalılar.

Eğitimde altın üçgen vardır. Bu üçgenin önemli unsuru yine velidir.

Velilerimiz, OALT'a, ya da başka bir deyişle Anadili Eğitimine sahip çıkmalılar.

7. OALT İçin Seçenekler

OALT'ın organizesi için çeşitli seçenekler sunulmaktadır. Rotterdam Belediyesinin düzenlediği bilgilendirme toplantısında DSO Eğitim Hizmetleri yetkilisinin sunduğu seçenekler şöyledir:

Okul Saatleri içinde	Okul Saatleri Dışında
1) 1, 2, 3 ve 4. gruplara destekleyici dil eğitimi	1999 yılından sonra bütün gruplara okul saatleri dışında ama okulda ek ders olarak OALT verilebilir.
2) 5, 6, 7 ve 8. gruplara 1998 - 1999 eğitim yılında 50 saat okul saatleri içinde 1999'dan sonra ise 5, 6, 7 ve 8. gruplara okul saatleri dışında OALT verilebilir.	
OALT kaynaklarının tümü 1, 2, 3 ve 4. gruplara destekleyici dil eğitimi olarak ayrılabilir.	Bu durumda 5, 6, 7 ve 8. gruplara OALT verilmez.
Bütün gruplara 1998 - 1999 eğitim yılında 50 saat okul saatleri içinde OALT verilir.	1999 yılından sonra bütün gruplara okul saatleri dışında OALT verilebilir..

Bir başka seçenek ise, 'Brede School' denen, geniş okul yani bütün eğitim etkinliklerinin okul çatısı altında toplandığı bir uygulama çerçevesinde; bütün öğrenciler için değişik etkinliklerin düzenleneceği uzatılmış okul saatleri içinde OALT'ın verilmesidir. Örneğin salı veya perşembe saat 15:00-16:30 ya da çarşamba öğleden sonra gibi...

Kaldı ki; belediyeler ve okul yönetimleri isterlerse Eğitimde Geri Kalmışlıkla Mücadele Kaynaklarının (**GOA-Gemeentelijke onderwijsachterstandsbeleid**) bir kısmını da kullanarak anadilde destekleyici dil eğitimi, üst gruplara da okul saatleri içinde verilebilir.

Anadilinden yoksun olanlar, sağır ve dilsizdirler.

BÖLÜM 2. ANADİLİ VE KÜLTÜRÜ EĞİTİMİ (AKE)

1. Anadili ve Kültürü Eğitimi'nin Önemi

Buraya kadar OALT yasasını anlattık. Bundan sonraki bölümlerde ise Anadili ve Kültürü Eğitiminin önemini, kısa tarihçesini, konularını, dil-kültür-kişilik ilişkilerini bilgilere sunmak isteriz.

Anadili ve Kültürü Eğitimi'nin önemini kısa ve öz olarak bir kez daha bilgilerinize sunacak olursak;

Anadili Eğitimi'ni izleyen bir çocuk:

- Anadilini yazılı ve sözlü olarak en güzel şekilde kullanmayı öğrenir.
- Kendi kültürünün ölçü ve değerlerini tanıyarak kimliğinin ve kişiliğinin gelişmesini sağlar.
- Anadili eğitimi yolu ile zihni gelişimini tamamlar; kavramları öğrenir.
- Anadilini iyi bilen bir öğrenci, ikinci dili daha çabuk ve kolay öğrenir.
- Kendini sosyal ve duygusal yönden daha güçlü görür.
- Okulda kendini 'evinde' hisseder.
- AKE'den yoksun yetişen bir çocuk, kökleri zayıf bir ağaca benzer. Hafif bir fırtınada yıkılır.
- Türkçe kitaplar okuyarak ufkunu genişletir.
- Avrupa Birliği'ne üye ülkelerde, gelecekte, çok dilli insanlara daha çok gereksinim duyulacaktır. İyi Türkçe bilen insanların iş bulma şanslarının artacağı bir gerçektir.
- Avrupa'da ve Türkiye'de kendi ailesi, akrabaları, hemşeri ve yurttaşları ile daha kolay ve sağlıklı iletişim kurar.
- Türkçenin değerinin artması ile bu dili konuşan bizlerin de değeri artacaktır.

İşte bundan dolayı Anadili Eğitimi; okul saatleri içinde kesintisiz 8. gruba kadar verilmelidir, diyoruz. Zira çocuk, 4. gruptan sonra ara verirse, öğrendiklerini de UNUTUR! Dolayısıyla, çocuğun, yukarıda sıralanan önemli konulardan yoksun yetişmemesi için düzenli Anadili ve Kültürü Eğitimi almalıdır.

Anadili Eğitimi, çocuğun:

- Derslerdeki başarılarını destekler.
- Öğrenim becerilerini geliştirir. Bu becerilerin bazıları şunlardır:
 - * Sözlük kullanmak.
 - * Kompozisyon yazmak.
 - * Somut ve soyut kavramları tanımak.
 - * Düzgün konuşmayı ve yazmayı öğrenmek.
 - * Duygu ve düşüncelerini güzel bir Türkçe ile ifade etmek.
- Barışçıl, demokratik ve hoşgörülü olmayı sağlar.
- Çeşitli kültürlerden insanlarla iyi ilişkiler kurmayı öğretir.
- Kendi kimliğini koruyarak, Hollanda toplumuna entegrasyona katkıda bulunur.
- Toplumda iyi bir insan ve iyi bir yurttaş olmasını destekler.
Kendi dilini ve kültürünü iyi bilen bir insan, diğer kültürlerle karşı daha hoşgörülü olur.

Veli olarak; çocuklarımızın, anadillerini daha iyi ve etkili kullanmayı öğrenmeleri için, onları Türkçe derslerine severek göndermeliyiz. Onları, Türkçe anadilimizde kitap okumaya özendirmeliyiz. Böylece okuma alışkanlığını geliştirmeliyiz.

Kaldı ki, tarihini, kültürünü ve anadilini bilmeyen kendini de bilemez. Kendini bilmeyen de hiçbir şey bilmez.

Sonuç olarak, Anadili Eğitimi çocuğun kültürel değerlerini öğretir. Bu durum, çocuğun olumlu bir kişilik geliştirmesi için de çok gereklidir.

2. Hollanda Temel Eğitim Yasası'nda Anadili Eğitimi

1985 tarihli Temel Eğitim Yasası, AKE/OETC'nin Hollanda'da okullarda verilmesini iki ana koşula bağlamaktadır:

1. Uluslararası antlaşmalardan doğan bir hak olması.
2. Eğitim bilimine ve deneyimlerine dayanarak yararına inanılması.

3. Uluslararası Antlaşmalarda Anadili Eğitimi

Hollanda; Avrupa Topluluğu (AT) ülkelerinin, 25 Temmuz 1977 yılında, göç eden işçilerin eğitimi ile ilgili uluslararası yasayı (77/486/EEG) imzaladı. Bu yasaya göre, AT üye vatandaşlarının, Hollanda'daki çocukları için Anadili ve Kültürü Eğitimi vermeyi kabul etti. Bunun yanında AT ülkeleri dışından gelen göçmen işçi çocukları için de aynı maddenin uygulanması kabul edildi. Böylece 1974 yılında fiilen başlayan Türkçe AKE dersleri, Avrupa ülkeleri için de yasal bir temele kavuşuyordu.

Kaldı ki; bu yasanın yanında başka uluslararası antlaşmalar da, Anadili Eğitimi'nin bir hak olduğunu güvence altına almıştır. Örneğin, Çocuk Hakları Antlaşması: Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nda 20 Kasım 1989 tarihinde kabul edildi. Hollanda 1995 tarihinde bu yasayı imzaladı. Bu uluslararası yasanın 14, 29 ve 30. maddeleri göçmen çocuklarının eğitimi ile ilgilidir. Örneğin 30. madde aynen şöyle diyor:

“ Azınlık çocukları, kendi kültür, dil ve dini inançlarını yaşatma hakkına sahiptir.”

Uluslararası antlaşmalar, ulusal yasaların üstündedir.

4. Eğitim Bilimi ve Deneyimi Açısından Anadili Eğitimi:

1981 tarihli “Eğitimde kültürel azınlıklar” adlı hükümet notasında verilen gerekçeler, bugün hâlâ geçerli. Bu gerekçeler şunlardır:

Anadili Eğitimi, çocuğun:

- Kişilik ve kimliğinin pozitif yönde gelişmesine hizmet eder.
- Okul ile ev arasındaki mesafeyi azaltır.
- Kaynaşık kültürlü eğitime katkıda bulunur.

Bunlar, Temel Eğitim Yasası'na alınan gerekçeler. Elbette bizim bunlara ek olarak yukarıda da sıraladığımız gibi, daha çok ve farklı gerekçelerimiz de vardır. Onları da bu gerekçelere eklemek gerekir.

Türkçe bizim evimiz ve yurdumuzdur.

5. İsveç Örneği

Anadili Eğitimi'nin okul saatleri dışına çıkartılma yanlışı, İsveç hükümeti ve parlamentosu tarafından daha önce yapıldı. Ve 1993 yılında Anadili Eğitimi, sistemin dışına çıkarıldı. Anadili öğretmenlerinin bir kısmına çıkış verildi. Bu geçen sürede ne oldu? Anadili eğitimi fanatik diye adlandırdıkları grupların eline geçti. Azınlık çocuklarının, İsveççe öğrenmesinde gerilemeler gözlemlendi. Şimdi ise anadili eğitimine en çok karşı olanlar bile tekrar eski duruma dönülmesini savunuyorlar. Bugünlerde İsveç'te, anadili tekrar okul saatleri içine alınarak ve çıkış verilen öğretmenler de yeniden göreve çağrılarak, yanlıştan dönme yolları aranıyor.

Hollanda'nın da, bu sonu olmayan yanlışı yola girmeden geri dönmesini istiyor ve bekliyoruz.

6. Anadili Eğitiminin Kısa Tarihçesi

Tarihi

1. 1974-1980

Amaçları

Geri dönüş eğitimi
(Haftada bir gün)

2. 1980-1985

Yeni arayışlar..

- Denemeler...
- Entegrasyon...

3. 1985 sonrası

AKE yeni Temel Eğitim

Yasası (WBO) içinde yasal bir statü aldı.

- Temel eğitimde 1. gruptan 8. gruba kadar okul saatleri içinde haftada 2,5 saat; 2,5 saat ise okul saatleri dışında verilebilir.

4. 1998 ve sonrası:

AKE, OALT olarak değiştirildi
ve okul saatleri dışına çıkarıldı.

AKE, çocuklar için mutluluk ve sevinç kaynağıdır.

7. Karşı Görüşler

AKE'nin okul saatleri içinde verilmesine karşı olanların iki büyük gerekçesi vardır. Bunlar:

1. AKE alan çocuklar, Hollandaca derslerini izleyemiyorlar.
2. Azınlık çocukları, AKE yüzünden eğitimde geri kalıyorlar.

8. Karşı Görüşlere cevaplar

Bu iki gerekçeye de kısaca bir cevap vermek gerekir.

1. Hollanda'da, temel eğitim okullarında yılda toplam 1000 saat olarak verilen eğitimin sadece 50-60 saati AKE'ye gidiyor. Oysa yapılacak iyi bir ders çizelgesi ile bu durum asgariye indirilebilir. Kaldı ki AKE de bir eğitimidir. AKE dersleri, Hollandaca, matematik ve sosyal bilgiler derslerinin verilmediği saatlere denk getirilebilir. Bunu yıllardır yapan okullar da vardır. AKE'ye ayrılan zaman, kayıp değil kazançtır.

2. Azınlık çocuklarının, değil Hollanda'da dünyanın hiçbir yerinde, AKE dersleri aldıkları için eğitimde geri kaldıkları görülmedi, ispatlanmadı. Fakat bunun tam zıddı olan AKE'nin eğitimi desteklediği ispatlandı.

Türkçe entegrasyonu destekler

ABD'nin Virginia kentindeki George Mason Üniversitesi'nde görevli iki profesör Wayne Thomas ve Virginia Collier; 42 bin öğrenciyi 8 ve 12 yıl süresince araştırdılar. Bu araştırmanın sonucu çok önemli: Bir yabancı çocuk ne kadar uzun süre anadilinde ders alırsa o derecede başarılı olmaktadır. Bunun yanında İngilizce'yi de daha çabuk ve kolay öğrenmektedir. Yine, diğer dersleri de anadilinde alırsa başarı yükseliyor. Eğitimde geri kalmışlık diye bir şey söz konusu olmuyor. (Didaktief, Mayıs 1996)

Tilburg Üniversitesi'nde Drs. J. Aarsen'in 28 Mayıs 1996 tarihinde yayınlanan araştırmasına göre; iki dilde (Hollandaca ve Türkçe) ders alan çocuklar, tek dille eğitim alan yaşlılarından geri değildirler.

"Orta dereceli okullarda da, Türkçe'den başarılı olan öğrencilerin diğer derslerden de başarılı olduğu ortaya çıkmıştır " (S. Özgüzel'in doktora tezi, KUB).

Kaldı ki en son (6 Şubat 1999 tarihinde) NRC Handelsblad gazetesinde yayımlanan bir habere göre; Rotterdam Eğitimi Destekleme Kurumu (CED)'nin Türk anasınıfı öğrencileri arasında yaptırdığı araştırma da bu tezleri doğrulamaktadır. Şöyle ki 1. ve 2. gruplarda yoğun Türkçe dersi alan Türk çocukları, almayan yaşlılarına göre daha iyi Hollandaca öğreniyorlar. Aslında bu tür araştırmaların bütün dil grupları için ve bütün gruplara (sınıflara) yönelik yapılmasında yarar vardır.

Aynı araştırma; anadili derslerinde öğrenilen bilgi ve becerilerin, Hollandaca ikinci dilin öğrenilmesine transfer yoluyla katkıda bulunduğunu belirtiyor. Daha da önemlisi, Türkiye'de yetişen öğretmenlerin öğrencilerinin, Hollanda'da **PABO**'dan mezun olan öğretmenlerin öğrencilerinden daha başarılı olduğu. Araştırmacıları şaşırtan bu sonuç; Türk eğitiminin düzey ve kalitesinin sanıldığı gibi düşük olmadığını göstermesi bakımından da önemlidir. (Aob onderwijsblad 20 mart 1999)

Kaldı ki **AKE** evrensel bir haktır. Çocuğun kişilik ve kimlik gelişmesini destekler.

9. Eğitimde Geri Kalmışlığın Nedeni AKE Değildir

Azınlık çocuklarının Hollanda eğitim sistemi içinde elbette geri kalmış bir konumları vardır. Ancak bunun nedeni kesinlikle Anadili Eğitimi değildir. Bunun nedenlerini, Hollanda eğitim sistemi içinde ve dışında aramak gerekir. Hatayı, yılda toplam 900-950 saat olan Hollanda eğitiminde aramalı. Yoksa yılda toplam 50 saat olan OALT'ta değil.

Örneğin, Hollanda'da her yıl öğrencilerin yüzde altısı hiçbir belge almadan okulunu terk ediyor. Bu oran Türk çocuklarında ise daha yüksektir: % 24 (Pinto).

Büyük şehirlerde okulların öğretmen açığı vardır. Okullarda verilen eğitimin kalitesi, okuldan okula farklılıklar göstermektedir. Örneğin başarısız öğrenciler; eğitim kalitesi yüksek bir okulda, eğitim kalitesi düşük okuldaki başarılı öğrencilerden daha başarılı olabilmektedirler. Bu durum, eğitimdeki başarının okula ve öğretmene de bağlı olduğunu göstermesi açısından çok önemlidir. Öğretmenlerin görevleri ağır, sınıfları ise kalabalıktır.

10. AKE, Temel Bir İhtiyaçtır

Anadili ve Kültürü Eğitimi (AKE), su gibi, hava gibi, yiyecek ve oyun gibi çocuklar için temel bir ihtiyaçtır. Çocuğun sosyal ve ruhsal gelişimini olumlu yönde düzenler. Bu temel ihtiyaçtan yoksun yetişen ya da yetişecek çocuklarda; kişilik, kimlik, davranış ve ruhsal bozuklukları ileride görmek, bizleri üzecektir. Onun için bugünden; vakit geç olmadan önlem almalıyız.

Bugün okullarda haftada bir kere verilen Anadili derslerini, çocuklar iple çekiyorlar. Büyük bir zevkle ders izliyorlar. Süre dolsa da çocuklar, dersten ayrılıp gitmek istemiyorlar. Çocuklar, AKE derslerinde öğrendiklerini, evde anne ve babalarına büyük bir gurur ve zevkle anlatıyorlar. Kendilerine güvenleri geliyor. Kendi anadillerini ve özkültürlerini öğreniyorlar. Bu bakımdan AKE, çocuklara okulu ve eğitimi sevdirmek gibi de çok temel bir işlev görüyor. Çocuklar kendini okulda rahat ve güvenceli hissediyorlar.

Bugün Hollanda'da 640 belediyenin 200'ünde toplam 66 bin öğrenciye AKE verilmektedir. Bu sayı toplam azınlık çocuklarının % 64'ü demektir. AKE alamayan öğrenci sayısı küçümsenmeyecek kadar fazladır (yaklaşık 35 bin).

Yine 1994 verilerine göre; temel eğitime devam eden 44 bin Türk çocuğunun 33 bini AKE almaktadır. Bu oran % 75'tir. Bu demek ki, her dört childtan birisi AKE alamıyor.

Bunun yanında, özel eğitime devam eden 3500 Türk çocuğunun ancak 1000'i AKE almaktadır. Ki, bu çok azdır.

11. Türkçe Dünya'da Beşinci Dil

UNESCO'nun bundan 10 yıl önce, 1989 tarihinde yaptığı bir araştırmaya göre, dünyada 2700 ayrı dil vardır.

En büyük diller unlardır:

1. Çince: 1 milyar 120 milyon kişi,
2. İngilizce: 360 milyon kişi,
3. İspanyolca: 240 milyon kişi,
4. Hintçe: 230 milyon kişi,
- 5. Türkçe: 164 milyon kişi,**
6. Rusça: 155 milyon kişi,
7. Arapça: 152 milyon kişi,
8. Portekizce: 140 milyon kişi,
9. Bengalce: 135 milyon kişi,
10. Almanca: 130 milyon kişi
11. Japonca: 125 milyon kişi,
12. Fransızca: 115 milyon kişi.

Türkçe, dünyanın beşinci büyük dilidir. Bugün, Dünya'da 250 milyondan fazla insan Türkçe konuşuyor. Ekonomik değeri de giderek yükselen Türkçe'nin; gelecekte, Hollandalı çocuklar tarafından da bir yabancı dil olarak öğrenileceğini söylemek, hiç de yanlış olmasa gerek.

Zira Hollanda eğitimi, çok dilli, dünyanın her yerinde iş bulup çalışabilecek, dünya yurttaşı insanlar yetiştirmeyi hedefliyor. Bu bakımdan, bir dünya dili olan Türkçe'ye, yakın bir gelecekte Hollandalıların da ilgisinin olması çok doğaldır.

Anadili özgürlüktür

12. Ortaöğretimde Türkçe Dersleri

Hollanda'da, orta dereceli okullarda Türkçe ilk defa 1981 yılında verilmeye başlandı. Bu yıllardaki Türkçe Anadili Eğitimi'nin amacı; Uluslararası Hazırlık Sınıfları (ISK)'na gelen öğrencilere, kendi dillerinden hareketle, Hollandaca öğrenmeye destek vermektir. Bu işi yapmak üzere de tercüman öğretmenler işe alındı.

1 Ağustos 1987 tarihinde, Türkçe ve Arapça, ortaöğretimde yasal olarak, Modern Yabancı Diller kapsamına alındı ve sınav dersi olarak verilmeye başlandı (Ortaöğretim Yasası 'WVO'madde 12a). Ortaöğretimde Türkçe dersini verecek yeterlilikte öğretmen yetiştirmek için de, 1984 yılında, Rotterdam Yüksek Okulu bünyesinde, Türkçe Eğitim Bilimler Yüksek Okulu (Nutsakademie) açıldı. Bu yüksek öğretmen okulu, 1988 yılından bu yana mezun vermektedir.

MAVO ve LBO okullarınının Türkçe bitirme sınav sorularını hazırlamak üzere 1989 yılında bir Sınav Komisyonu kuruldu. Bu komisyon, ilk yazılı VBO/MAVO bitirme sorularını, 1992 yılında C düzeyi, 1995 yılında ise D düzeyi için hazırladı.

1995 yılından itibaren Türkçe, HAVO için de seçmeli ders olarak kabul edildi. Ortaöğretimde Türkçe dersi sadece Türk çocukları için değil; Hollandalı çocuklar da isterlerse bu dersi sınav dersi olarak seçebilirler. Yapılan tahminlere göre, gelecekte, Hollandalı öğrenciler de bu dersi seçeceklerdir. Zira bunun ilk belirtileri de görüldü. Geçen yıl 5 Hollandalı öğrenci, Türkçe'den HAVO düzeyinde bitirme sınavını verdi. Ancak bunun için anadili Türkçe olmayanlara göre didaktik olarak yeni materyaller geliştirilmesi gerekmektedir. Bu bağlamda hazırlanan materyallerin ilki 1998-1999 eğitim ve öğretim yılına hazır edildi.

Ortaöğretimde Türkçe derslerini izleme seçenekleri şöyledir:

1. Almanca, Fransızca'nın yerine seçmeli ders;
2. Fazladan seçmeli bir ders;
3. Ek ders olarak Anadili ve Kültürü dersi.

Öncelikle, bu üç seçenekten hangisi olursa olsun, ortaöğretimde de çocuklara Türkçe dersi aldirmek gerekir. Elbette ki Türkçeyi seçmeli bir ders olarak aldirmek en doğru ve en güzel seçenektir. Bu konuda da velilere çok büyük görevler düşmektedir. Zira bugün Hollanda'da ortaöğretimde 19 bin Türk çocuğu okumaktadır. Bunların ancak % 25'i, yani 4500 kadarı, 90 ortaöğretim okulunda Türkçe derslerini izlemektedir ki, bu sayı çok azdır. Bu sayının çoğaltılması için okul yönetimleri ile görüşerek bu hakkı istemeliyiz. Çünkü sizlerin de bildiği gibi "Hak verilmez alınır."

Öğrencilerin Türkçe notları da, sınıf geçmeye etki eder. Bu da öğrenci için bir fırsattır.

BÖLÜM 3. ANADİL, DİL VE KÜLTÜR İLİŞKİSİ

1. Dil ve Dilin Önemi

Konfüçyüs'e "Eğer bir ülkede yönetici olsaydınız, ilk iş olarak ne yapmak isterdiniz?" diye sordular. "Kuşkusuz, ilk iş olarak dili düzeltirdim" diye karşılık verdi. Dinleyiciler şaşırdılar: "Niçin?" dediler. Konfüçyüs'ün yanıtı şöyle oldu: "Çünkü, bir dilde bozukluk varsa, söylenen her şey, söylenmek istenileni (anlamı) anlatmaz; eğer söylenen, istenen anlamı yansıtmazsa, yapılması istenilen şey yapılamaz; eğer istenilen yapılamazsa, ahlak ve sanat bozulmaya uğrar; eğer ahlak ve sanat bozulursa, adalet (hukuk) doğru yoldan çıkar; eğer adalet doğru yoldan çıkarsa, halk çaresiz bir bunalıma sürüklenir. Sonunda söylenen hakkında doğru karar verme imkânı ortadan kalkar. Böyle bir durumu önlemek, her şeyden önemlidir."

(Bilim ve Teknik)

İnsan, konuşan bir varlıktır. İnsan duygu, düşünce ve isteklerini anlatmak ister. Bu da ancak dil ile olur. Bir çocuk annesine: "Anne, bana bir bardak süt verir misin?" der. Annesi de bu isteği yerine getirir. Veya bir çocuk babasına: "Baba, bana cep harçlığı verir misin?" der. Babası da ona cep harçlığı verir. Eğer çocuk konuşmasaydı bu istekleri nasıl yerine getirebilirdi?

Her gün televizyona bakıyoruz. Haberleri, olayları izliyoruz. Spiker: "Sayın izleyenler, bu yıl bahar erken geldi. Anadolu baştan başa yeşil, sarı çiçeklerle bezendi. Kuş sesleri ovalara yayıldı" haberini duyunca içimiz açılır. Ya da yine spikerin: "Trabzonspor, Beşiktaş'ı 1-0 yendi" sonucunu alınca Trabzonspor taraftarları sevinir; Beşiktaş taraftarları ise üzülür. Bu haberleşmeyi bize dil sağlar.

İşte dil, insanlar arasındaki anlaşmayı, haberleşmeyi sağlayan bir vasıttır. Dil, insanlara özgü bir sistemdir. İnsanı diğer canlılardan ayıran dildir. Yani insanı insan yapan dildir. İnsanın olmadığı yerde dil de yoktur.

“Bir insanı yok etmek, o insanın anadilini yok etmekle başlar.”
(Milliyet, 5 Mart 1996- Ali Dağdeviren’in yazısı)

Dil, kelimelerden oluşur. Ancak, bizler cümleler ile konuşur, haberleşiriz. Duygu ve düşüncelerimizi cümleler ile dile getiririz. Bir dilde ne kadar çok kelime bilirsek o kadar çok ve zengin cümle kurabiliriz. O dilde konuşulan ve yazılanları anlayabiliriz. Bir insanın bildiği kelimelerin toplamına kelime dağarcığı denir.

Dili toplumun bireyleri birlikte yaratırlar. Bundan dolayı dil, sosyal bir kurumdur. Yani toplumun ortak malıdır. Türkçe bilen herkes “çiçek” denildiği zaman, bunun neye işaret ettiğini bilir. Böylece insanlar arasında gizli bir anlaşma olduğu söylenebilir. Dil, ortak kültür değerlerini kuşaktan kuşağa aktarır. Böylece geçmiş ile bugün arasında bir bağ kurar. Dil olmadan insanların birlikte yaşamaları, anlaşabilmeleri söz konusu olamaz.

Bu bağlamda dil, bir ulusu ulus yapan değerlerin en başında gelir. Profesör Doğan Aksan şöyle diyor: “Bir toplumu ulus yapan bağların en güçlüsü dildir... Dil, aynı zamanda her yönüyle bir ulusun kültürünün de aynasıdır; insanın ve uygarlığın en önemli belirtisi ve aracı dildir.” Alman filozofu Humbolt: “Bir ulusun gerçek yurdu, onun dilidir. Dil, ulusal dileği belirten güçlü bir varlıktır. Ulusal dil yok olunca ulusal duygu da çok geçmeden yitirebilir” diyor.

Dil, değişip gelişen canlı bir varlıktır. Eskiden Türkçemizde kullanılan birçok kelime bugün artık yoktur. Örneğin mekteb’in yerine okul, müellif yerine yazar, kıraat yerine okuma diyoruz. Orhun Abidelerinden bir cümleyi birlikte okuyalım: “Türk begleri budun bunu eşiding.” Anlamı: Türk beyleri, milleti, bunu iştin. Bugün ise batı dillerinden dilimize giren kelimelerin yerine yenilerini buluyoruz. Örneğin, kompüter yerine bilgisayar, reorganizasyon yerine yeniden yapılanma diyoruz.

2. Anadili

“Ulusal varlığımızın temeli dilimizdir; ana sütümüz gibi ak, ana sütümüz gibi benliğimize işlemiş Türkçemizdir. Bu nedenle, dilimizi korumak ulusal onurumuzu, Cumhuriyetimizi, tüm varlığımızı korumaktır.... Unutmayalım, dili olmayanın ili de olmaz.”

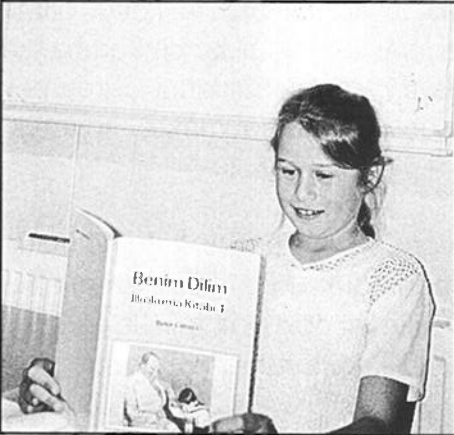
Mehmet Özyurt (Şimdi Yolculuk Nereye?)

Çağdaş Türk Dili, Sayı 93 Kasım 1995

Anadili, anneden öğrenilen dildir. Anadili atadilidir. Türklerin anadili Türkçe'dir. Anadilimiz bizi vatanımıza, milletimize ve kültürümüze bağlar. Anadilimizle biz, Türk toplumunun bir parçası, bireyi oluruz. Kültürümüzün en başta gelen ögesi, anadilimizdir. Anadili, bir nehir gibi kültürel değerlerimizi kuşaktan kuşağa taşır. Aramızdaki iletişimi, haberleşmeyi sağlar. Bizi birbirimize bağlar. Çocuklarımız ve gençlerimizin kişilik ve kimliklerinin gelişmesine hizmet eder.

Anadili, çocuğun annesinden ve yakın çevresinden öğrenildiğine göre, anadili ve kültürü dersleri almaya gerek var mı? Böyle bir soru akla gelebilir. Herkes kendi anadilinde konuşmayı okula gitmeden de öğrenebilir. Fakat yazı dili, sistemli olarak ancak okulda öğrenilir. İşte Anadili ve Kültürü Eğitimi'nin bu denli yararı vardır.

Anadili ve Kültürü Eğitimi çok önemlidir. Çünkü Anadili ve Kültürü Eğitimi dil ve kültürü öğretir. Ulusal ve kutsal değerlerimizi içine alır. Anadili Eğitimi, evrensel bir haktır. Uluslararası antlaşmalarla da garanti altına alınmıştır.

“Benim annem Hollandalı, babam ise Türk. Ben de Türkçe öğrenmek istiyorum.”

3. Dil ve Kültür İlişkisi

Ulusal kültürler ve ulusal tarihler; geleceğin insan toplumu için ayrımcılığı değil, kültürel renkliliği ifade edecektir.

Başka kimlikleri hoş görebilmek, saygılı olabilmek için önce kendi tarihini ve kendi kimliğini bilmenin de bir ön koşul olduğu unutulmamalıdır.

Timur in Savaş (Türk Kimliği kitabı  ns z nden alındı.)

Kültür sözcüğü “ekin ekme, yetiştirme” anlamındaki culture sözcüğünün Fransızca okunuşuyla dilimize yerleşmiştir. Tıpkı bir çiftçinin önce sürerek, sonra tohum serpererek bir toprağı ekip ürün yetiştirmesi gibi, bir insan da eğitim yoluyla “yetiştirilir”. Bu anlamda kültür insana yeni şeyler katar. Bir ulusun, bir halkın ya da toplumun yaşam biçimi olarak da özetleyebileceğimiz kültür, kuşaktan kuşağa aktarılır. (Temel Britannica).

Nurullah Ataç, bundan elli yıl önce “Ekin (kültür)  zerine” yazısında bakınız ne diyor?

“Tarlada ekin ne ise kişide de ekin (kültür) odur. Tohumu atacaksınız ki ürün bekleyebilesiniz. Bellenmeyen, tohumu atılmayan topraktan bakarsınız, otlar, çiçekler yetişiverir; o otlar, o çiçekler ne denli gürbüz, ne denli güzel olursa olsun ekin değildir. Bir kişi de  ğrenmemişse, bellememişse, elinden gelen işler ne denli değerli olursa olsun, ekinli (kültürlü) bir kişi olamaz. Öyle ise ekin’in kökü; bilme işteğinde, bizden başkalarının, bizden başka çağlarda, bizden başka yerlerde yaşamış kimselerin yaptıklarını, düşündüklerini öğrenmek dileğindedir. Ekin (kültürün)’in kökü kişi oğlunu sevmekte, saymaktadır.”

“İnsan bir kültür varlığıdır; onu hayvandan ayıran bu k lt rl l kt r. Dil, kültür yapısını bir arada tutan çimentodur. Dil; kültür alanının her yanını aydınlatan güneştir. Dil; kültür kilimini dokuyan ipliktedir. Dil; tüm kültür anıtlarının yansıdığı akarsudur. Dil; kültürün anahtarıdır.”

(Prof. Nermin Uygur)

Nasıl ki bir ağaç yaşamak için köklerine ve yapraklarına muhtaçtır. Bir insan da yaşamak için anadiline ve özkültürüne muhtaçtır. Yapraksız ağaç çıplaktır. Köksüz ağaç dik duramaz ve de yaşayamaz. Önce kurur, sonra solar ve ölür. İnsan da kültürel bir yaratıktır. İnsan kültürle, kültür insanla vardır. Bir insan kültürel mirasından yoksun biçimde yaşayamaz. Zira insanlar aynen ağaçlar gibi köklerinden güç ve destek alırlar. İnsanlar yaşamak, özgürleşmek evreni algılayıp kavramak için bu kültürel desteğe muhtaçtırlar. Özgürleşme, insanın kendisinden başlar. Kültür; dil, tarih, din, coğrafya, gelenek, görenek, edebiyat, müzik vb demektir.

Anadili eğitimi almazsan bu kültürel değerleri nasıl öğrenebilirsin? Kendi köklerine ulaşamaz, onlardan güç ve kuvvet alamazsın. Eğitimde insanın kendini, kendi kültürel değerlerini tanıması gerekir. Bu durumu ünlü halk düşünür ve ozanımız Yunus Emre, şu dizelerle ne güzel anlatıyor:

***İlim, ilim bilmektir
İlim, kendin bilmektir
Sen kendini bilmezsin
Bu nice okumaktır***

Okulda Anadili ve Kültürü Eğitimi verilmelidir

Çocuklarımız ve gençlerimiz bizim aynı zamanda kültürel mirasçılarımızdır. Onlara iyi bir gelecek sağlamanın yanında, kendi kültürümüzü de öğretmeliyiz. Çünkü kültürel köklerinden koparılmış bir insan yaşayan bir ölüdür.

Hollanda Kraliçesi Beatrix Noel konuşmasında bakın ne diyor?

“Kültür insanlara kimlik ve kendine güven verir.”

(Kaynak: de Volkskrant, 27.12.1991)

İşte bu güven ve kimlik bizlere de gerekli. Onun için anadili eğitimi yoluyla kültürümüzü öğretmek istiyoruz.

Kaldı ki, Hollanda pedagoji akademilerinde okutulan **Didaktische Analyse** adlı temel ders kitabının 63. 64. ve 127. sayfalarında yazılan bilgiler bizler için önemli. Bakın bu ders kitabı ne diyor: “Okul kültür ürünlerini nesilden nesile aktaran bir eğitim kurumudur. İnsan, dilini kullanan kültürel bir yaratıktır. Dil olmadan kültürü tanımak ve ona katılmak olanaksızdır. Çocuk, dil öğrenirken aynı zamanda önemli kültür ürünlerini de tanır ve kullanır.”

Tabii ki bu söylenenler genel geçerli eğitsel kurallardır. Burada kasdedilen çocuğun anadilidir. Bu bağlamda bizim çocuklarımızın da, Hollanda okulları içinde kendi dil ve kültür değerlerini tanıma ve öğrenme hakları vardır.

Aksi durumda çok kültürlü Hollanda toplumunu gözönünde bulundurursak; okul, etnik azınlık çocuklarına yabancılaşır. Bu durumu bir veli arkadaşımız bakın ne güzel dile getiriyor: “Bir okula, benim okulum diyebilmem için, o okulun çocuğuma, Anadili ve Kültürü Eğitimi sunması gerekir.”

4. Dil, Kültür ve Kişilik

Anadili ve Kültürü Eğitimi'nin, çocuğun kişiliğinin oluşmasında çok önemli bir etken olduğu, bundan 20 yıl önce Ankara'da yapılan bir seminerde de dile getirildi.

Seminerin açış konuşmasını, o günkü Milli Eğitim Bakanı yaptı. Sayın Bakan'ın burada kullandığı Almanya yerine, siz Hollanda'yı koyup okuyabilirsiniz. Bakın Sayın Bakan ne diyor:

“Bizim insanımızı çabucak Almanlaştırmaları da söz konusu değildir. Kendi toplumları, ön yargıları, ekonomik yargıları buna engeldir. Ama bugüne kadar yaptıkları gibi yapmayacaklardır. Şimdi onlarla tartışılan nokta şu: Eğer bu çocuklara bugün bir kişilik vermezsek, siz bu çocuklara ileride hiçbir zaman kişilik veremeyeceksiniz. Alman okullarından geçirmiş olmak yetmez. Alman ortaöğretiminden, Alman üniversitesinden veya teknik okullarından geçirmekte yetmez. Bunlar insandır. İnsan kendisine saygısını kaybetti mi, insan ayakları üzerinde sağlam basamadı mı ve o insanın kökü, bağlı olduğu bir toprak, bağlı olduğu insanlar yoksa, kendisini onun bir parçası saymıyorsa, o insandan hiçbir zaman yarar beklenemez. Toplumda daha da tehlikeli olurlar. Onun için bunlara, Alman çocuğunun bütün bilgilerini verelim, ama kişiliklerini geliştirerek, kendilerine saygılarını yitirmeden.

Onun için bunlara Türk kültürünü ve Türk dilini beraber öğretmek gerekir, iç dünyasında ayakta kalabilsin, kendisine saygısını yitirmesin, insan olduğunu bilebilsin diye. Hem kendi toplumundaki gibi bir adam yetiştirmişsin, ama hem de her an onu dışlıyorsun, onun yabancılığını her halinle gösteriyorsun, onu eziyorsun. O adamdan hiçbir şey beklenmez. Sonra dünyanın ne getireceği de belli değil. Bir süre sonra bu insanlar pekala o ülkeyi terk edebilirler. Gidecekleri, rahatça “benim” diyebilecekleri bir yerleri olmalıdır.

O halde Türk kültürü, Türkçe şarttır. Ve bunu Alman okullarının içinde vermek şarttır.

Alman Hükümeti içinde, Almanya'yı yöneten kadrolarda çok önemli bir yeri ve ismi olan birisinin bana söylediği cümle şudur: "Eğer şimdi bu çocukların eğitimleri için gereken masrafı yapmazsak, on sene sonra o masrafın çok fazlasını kendi polis örgütümüz için yapacağız."

Öyleyse yatırımı bugünden; insana, eğitime, anadili ve kültürü eğitimine yapalım ki, yarına sorunlarımız azalsın.

Anadilimiz bizi milletimize, vatanımıza ve kültürümüze bağlar

5.Adam Olmalı

Bir halk hikâyesi:

Adamın birinin haylaz ve yaramaz bir oğlu varmış. Adam, her zaman oğluna: “Oğlum sen adam olamazsın” dermiş.

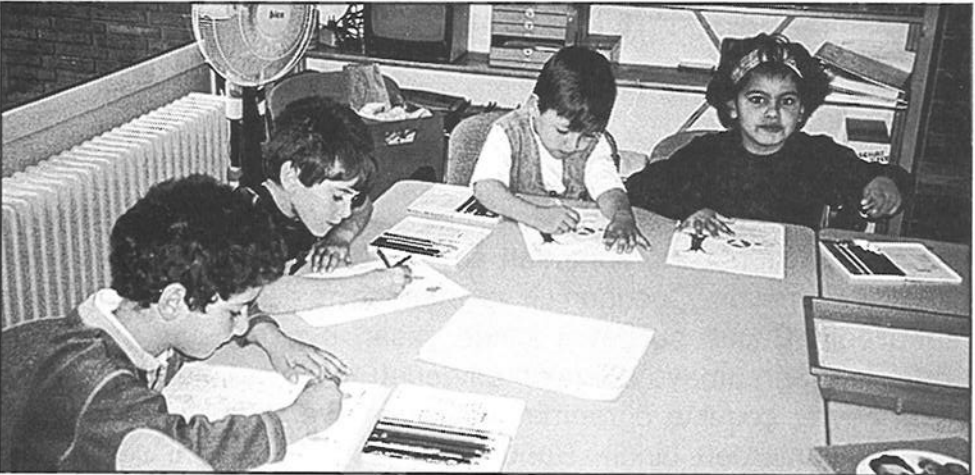
Çocuk, bu sözlere kızıp başını alıp gitmiş. Okuyup vezir olmuş. Bir gün yanındaki adamlarına emir vermiş: “Gidin, falancı köyden, falancı adamı bulup bana getirin.”

Adamları gidip o adamı bulup yaka paça getirmişler.

Vezir, adama gülerek: “Hani sen bana bir zamanlar adam olamazsın derdin. Bak ben vezir oldum vezir” demiş.

Adam, karşısındakinin oğlu olduğunu anlamış. Ve onu güzel bir süzmüş: “Oğlum, ben sana vezir olamazsın demedim ki. Adam olamazsın dedim. Beni böyle huzuruna çıkarmakla da adam olmadığını bir kez daha gösterdin” demiş.

Kısaca dileğimiz; Çocuklarımızın toplumsal ve evrensel değerleri benimseyen, kendileri ve çevreleriyle barışık yaşayan, bireyler olarak yetişmesine AKE’nin bir nokta da olsa katkıda bulunmasıdır. Yani çocuklarımızın “adam olma” sürecini desteklemesidir. AKE’nin yeni nesle; fidana verilen su misali, yararlı olmasını diliyoruz.

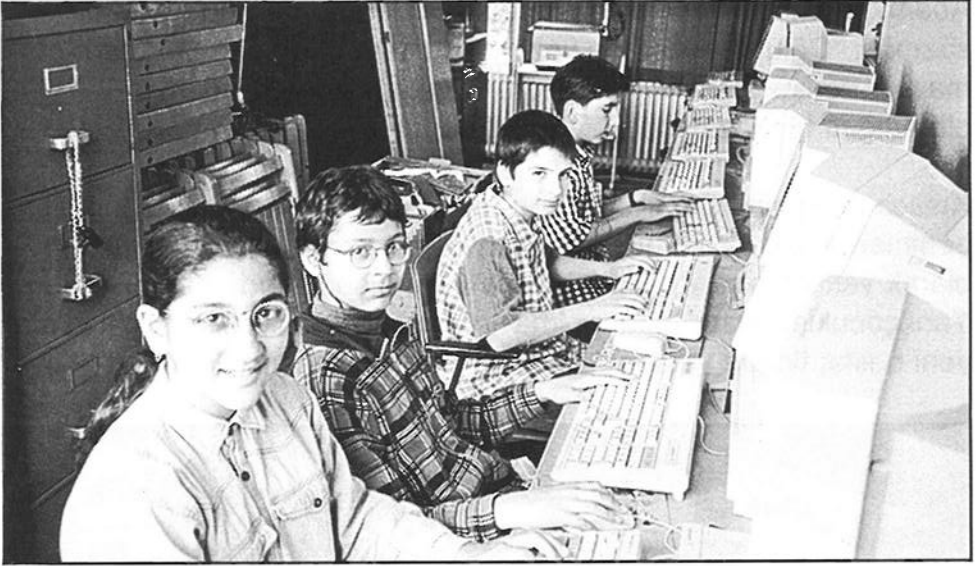

AKE, çocuklarımızın “adam olma” sürecine katkıda bulunur.

BÖLÜM 4. ANADİLİ EĞİTİMİNİN KONULARI

1. Ders Konularının Seçimi

Didaktik açıdan doğrudan bir konuya girerek eğitim ve öğretim yapmak yerine belli bir bütünlük (ünite) içinde ders vermek daha uygun olmaktadır. Zira insan beyni de öğrenilen konuların sistematüğını sormaktadır; belli bir yapı ve bütünlüğünü aramaktadır. Böylelikle öğrenilen bilgiler beyinde daha düzenli ve kalıcı saklanmaktadır. Eğitimde buna tümünden (bütünden) gelme yöntemi denir.

Türkçe, bilgi çağına katkıda bulunur.

İşte bu ünite ve konuların seçiminde çocuğun yakın çevresinden uzağı, kolaydan zora, somuttan soyuta, basitten karmaşığına doğru bir yol izlenmelidir. Çocuğun ilk ve yakın çevresi kendisi, ev, okul ve mahalledir. Çocuk bu çevre içinde yaşar, oynar, büyür ve eğitim görür. İşte öğrenmeye bu yakın çevreden başlamak gerekir. Çünkü yakın çevre; çocukta öğrenme isteğı, gücü ve kolaylığı yaratan en büyük etkenlerden biridir. Bunun için çocuk, çevresini seviyesine uygun bir şekilde doğa, toplum, kültür, komşuluk ve arkadaşlık ilişkileri; ulaşım, haberleşme, sağlık, folklor, yönetim, geçim kaynakları

v.b. yönlerden inceleyip tanınmalıdır. Daha sonra da içinde yaşadıkları çevrenin geliştirilmesi yönünde çocuklara yapıcı görüşler kazandırılmalıdır. Üniteler işlenirken, çocuklara kazandırılması gereken sosyal ve kültürel hedefler şunlar olmalıdır: Barış; iyi arkadaşlık ve komşuluk ilişkilerini geliştirme; başka kültürlerle karşı saygı, hoşgörü, insan, doğa ve toplum sevgisi; özgür ve demokratik bir yaşam biçimi vb...

Anadili ve Kültürü Eğitimi (AKE), temel eğitimin ilk iki grubunda, temel kavramları (renkler, sayılar vb...), öğrenmeyi hedeflemelidir. Bunu sağlamanın en güzel yolu AKE öğretmeni ile grup öğretmeninin birlikte çalışmasıdır. Böylece iki dilli, bir eğitimin uygulaması yapılabilir.

3. ve 4. gruplarda kendi dilinde okuma-yazma öğretilmeli ve geliştirilmelidir. Bu gruplardaki çocuk, okuma parçaları içinde kendi kültüründen öğeleri görüp okumak ve tanımak istemektedir. Çocuklar, Keloğlan, Nasreddin Hoca, Karagöz ile ilgili okuma parçalarını zevkle okuyorlar ve seviyorlar. Ulusal bayramlarla ve Atatürk ile ilgili şiirleri ezberliyor ve okuma parçalarını hoşça okuyup anlıyorlar. 7. ve 8. gruplarda da kendi dil, tarih ve kültürlerini daha üst düzeyde öğrenmek istiyorlar.

Bu bağlamda, çocukların AKE derslerinde gördükleri konuların özet olarak başlıklarını şöyle sıralayabiliriz:

Çocuklar Türkçe dersine seyerek geliyorlar

2. Türkçe

- Okuma ve yazma öğrenmek.
- Güzel bir okuma alışkanlığı kazanmak.
- Okuduğunu anlama ve anlatma becerileri edinmek.
- Düzgün ve güzel cümleler ile anlaşılır konuşmak.
- Duygu ve düşüncelerini yazılı ve sözlü anlatmak.
- Türkçe dilbilgisini öğrenmek ve tatbik etmek.
- Yazım kurallarına uygun bir biçimde yazmak.
- Kendi başına araştırma yapmak ve öğrenmek.
- Kelime dağarcığını zenginleştirmek.
- Güncel bir gazete haberini okuyup anlamak.
- Türkçe bir form doldurmak.
- Türkçe işe başvuru mektubu yazmak vb...

*Beni ben eden
anadilim ve öz
kültürümdür*

3. Hayat Bilgisi Konuları

Hayat Bilgisi dersleri alt ve orta grumlarda dil dersleri ile kaynaştırılarak verilebilir. Bu derslerde çocuklar, yakın çevreyi, aile ve okulu, anne ve babaya saygıyı, iyi insani ilişkiler kurmayı öğrenebilirler. Bunların yanında, çocuklara anadillerinde temel sağlık bilgileri vermekte yarar vardır. Sağlıklı bir vücuda ve beyne sahip olmanın önemi, vücut organlarının adları ve işlevleri tanıtılmalıdır. Zira çocuklar bazı organlarının Türkçe adlarını bilmiyorlar. İyi beslenme yolları öğretilmelidir. Sigara, alkol ve uyuşturucunun zararları anlatılmalıdır. Çevre sağlığına önem veren gençler yetiştirilmesi hedeflenmelidir.

Anadili, en güçlü iletişim ağıdır

4. Kültür (Tarih, Coğrafya, Yurttaşlık) Konuları

Çocuklar, tarihsel, kültürel konulardan hareketle dil dersi yapabilirler. Bunun için ders materyallerinde dil ve kültür konuları kaynaştırılıp uyumlaştırılmalıdır. Bundan dolayı olsa gerek son zamanlarda bu tür materyaller de çoğalmaya başlamıştır. Bu yaklaşım doğrudur. Zira normal okul programlarında dil ve kültür dersleri ayrıdır. Bu dersler için de yeterli zaman ayrılmıştır. Ancak anadili ve kültürü için ayrılan zaman da çok az olduğu için kültür konularını dil dersleri içinde vermek gerekir. Kaldı ki, yeni OALT yasasında da "OALT, genel kültür politikaları çerçevesinde" verilir, diyor. Dil olmadan kültür öğrenilmez. Öyleyse dil ve kültür konuları kaynaştırılarak öğretilmelidir. Olası kültür konularını şöyle sıralayabiliriz:

- ***Kültür, nedir? Kültürün nemi.***
- ***Dünyanın tarihi.***
- ***Türklerin tarihi.***
- ***İşlam Dini ve Türklerin İşlamiyeti kabul.***
- ***Anadolu'da kurulan Türk devletleri.***
- ***Mevlana, Yunus Emre, Hacı Bektaş Veli ve Nasreddin Hoca gibi Türk kültürünün zgn kuramcılarının tanınması.***
- ***Türkiye Cumhuriyeti ve Atatürk.***
- ***Mehmet Akif ve İştiklal Marşı.***
- ***Uluslararası kuruluşlar.***
- ***Demokrasi ve insan hakları.***
- ***G, göçmenlik, azınlık ne demektir?***
- ***EĞitim, meslek eğitimi ve önemini kavrama.***
- ***Gazete okumak ve gazetenin nemi.***
- ***Türkiye coğrafyası.***
- ***Hollanda'da yaşam ve okkltrllk.***
- ***Hollanda'da göçmen olmak ve göçmen çocuklarının karşılaştıkları sorunlar.***
- ***İrkçılık, şovenizm ve benzeri toplumsal tehlikeler vb..***

Böylece ders kitapları, çocuk ve gençlerin içinde yaşadığı ülkeye ve Türkiye'ye (Türk insanına) uyuma hizmet etmelidir. Bizim çocuklarımız Türk toplumunun bir parçasıdır. Kendi kültürel değerlerine ters düşecek bir şekilde, yabancı, bilgisiz ve ilgisiz yetiştirilemezler.

Dünyanın yeni süper gücü Japonya'nın Kültür Bakanı Bay Kaoro Yosano, kültür politikalarını şöyle açıklıyor:

“Japon halkının gönül zenginliğini kültürümüz yansıtmaktadır. Geçmiş kültürümüz, gelecek kültürümüzün temelidir. Kültürümüzün muhafazası bizim için çok önemlidir” (Hürriyet, 18 Kasım 1994).

Demek ki kültürü muhafaza etmek (korumak) dünyanın süper gücü olmaya engel değil. Önemli olan kendi kültürünü korurken çağdaş gelişmelere açık olmak ve ayak uydurmaktır. Yani bir yerde atalarımızın dediği gibi zamana uymaktır.

Nasıl ki, bir ağaç, köklerine ve yapraklarına muhtaçtır. Bir insan da anadiline ve kültürüne muhtaçtır.

BÖLÜM 5.

ANADİLİ İLE İLGİLİ ŞİİRLER ve GÜZEL SÖZLER

1. Güzel Türkçem

Güzel Türkçem, tatlı dilim
Ağız tadı, bal şekerim,

Düşüncemdir ilmek ilmek
Ak kâğıtta sergilemek.

Anadilim, sıcaklığım
Sesim, özüm, yüzaklığım.

Kırda çiçek, kitapta söz
Petek petek damlayan öz.

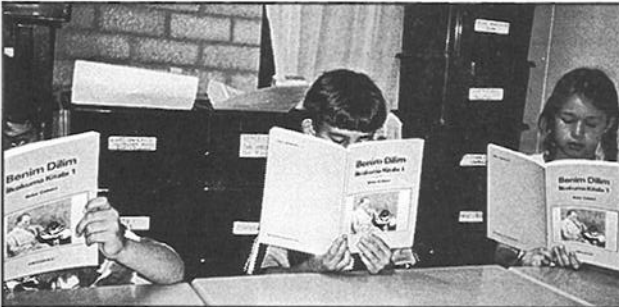
Salkım salkım üzüm bağım
Elmam, ayvam, şirin narım.

Şiir şiir kitaplığım
Simge simge albayrağım.

Güzel Türkçem, sevincimsin
Hem gündüzüm, hem gecemsin.

Muhsin Durucan

Çağdaş Türk Dili, sayı 88 Haziran 1995

Anadili eğitimi evrensel bir haktır.

2. Anadil

Bal gibi tatlıdır
Anadil
Tattıkça tatmak ister insan.

Deniz kadar büyük ve derindir
Anadil
İçinde yüzmek ister insan.

Güneş gibi sıcaktır
Anadil
Işınlarıyla yanmak ister insan.

Billur su gibi parlak ve temizdir
Anadil
Eğilip içmek ister insan.

Duygu dolu bir aşk şarkısı gibidir
Anadil
Söylemek ister insan.

Bir ninni kadar saf ve şirindir
Anadil
Durmadan dinlemek ister insan.

Sabahları duyulan bir kuş sesi gibi
Müzik doludur
Anadil
Bülbül olup ötmek ister insan.

Gani Çıtıkkaya

3. Dünyanın Bütün Çiçekleri

“Bana çiçek getirin, dünyanın çiçeklerini buraya getirin” diyen köy öğretmeni **Şefik Sınık**'ın sözleri, ünlü ozan **Ceyhun Atuf Kansu**'nun dizelerinden şöyle dökülüyor:

*Dünyanın bütün çiçeklerini diyorum,
Bütün çiçeklerini getirin buraya,
Öğrencilerimi getirin, getirin buraya,
Kaya diplerinde açmış çiğdemlere benzer
Bütün köy çocuklarını getirin buraya,
Son bir ders vereceğim onlara,
Son şarkımı söyleyeceğim.
Getirin, getirin... ve sonra öleceğim.*

*Dünyanın bütün çiçeklerini diyorum,
Baharda Polatlı kırlarında açan,
Güz geldimi Kop dağına göçen,
Yürük yaylasında, Toroslarda eğleşen,
Muş ovasından, Ağrı eteğinden,
Gücenmesin, bütün yurt bahçelerinden
Çiçek getirin, örtün beni,
Eğin türkülerinin içine gömün beni.*

*Dünyanın bütün çiçeklerini diyorum,
Okulun duvarı çöktü altında kaldım,
Ama ben dünya üstündeyim, toprakta,
Yaz kış bir şey söyleyen sonsuz toprakta,
Çile çektim, yalnız kaldım, ama yaşadım,
Yurdumun çiçeklenmesi için daima yaşadım,
Bilir bunu bahçeler, kayalar, köyler bilir,
Şimdi sustum, örtün beni, yatırın buraya,
Dünyanın bütün çiçeklerini getirin buraya.*

4. Güzel Sözler

“Anadilimiz bizi milletimize, vatanımıza, ve kültürümüze bağlayan bir unsurdur.”

Doç. Dr. Joshua M. Bear

(Orta Doğu Teknik Üniversitesi)

“Milli duygu ile dil arasındaki bağ, çok kuvvetlidir. Dilin milli ve zengin olması, milli duyguların gelişmesinde başlıca etkindir. Ülkesini, bağımsızlığını korumasını bilen Türk Milleti, dilini de yabancı diller boyunduruğundan kurtarmalıdır.”

Kemal ATATÜRK

“Bir milletin kültürünü kontrol etmek, o milletin dilini kontrol etmekle; bir milleti imha ise nesilleri mâzisinden, tarihinden, bil-hassa milli ve manevi değerlerinden koparmakla mümkündür.”

Bernard Levi - 3 Haziran 1996, Diyanet Takvim Yapağı

*Bir insanı yok etmek, o insanın
anadilini yok etmekle başlar.*

“Kul olayım kalem tutan eline...”

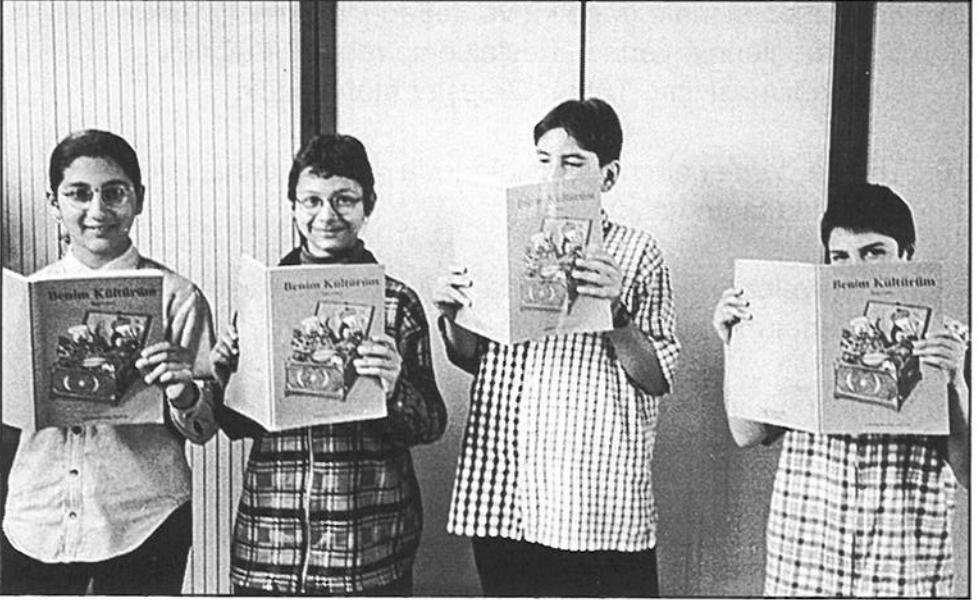
Pir Sultan Abdal

“Türkçe dersinde çayı Zihni Bey’in bulduğunu öğrendim. Zihni Bey, araştırmacı bir öğretmendi. Ben de araştırmacı bir öğrenci olacağım. Her şeyi, kafama takılan her şeyi araştırıp öğrene-ceğim.”

(Bilal, 8. grup, yazılı anlatım ödevinden)

“Bilimden gidilmeyen yolun sonu yoktur.”

Hacı Bektaş Veli

Anadili Eğitimi, çocuğa kimlik ve kişilik kazandırır.

5. OALT ile ilgili öneriler:

1. OALT yaşayan Türkçemiz bütün gruplara okullarda, müdürlerin gözetimi altında okul saatleri içinde, kesintisiz verilmelidir.
2. Okullarda uyumlu dil eğitimi programları geliştirilmelidir. Bu çerçevede Türkçe anadilimize gereken konum, önem ve değer verilmelidir.
3. 5, 6, 7 ve 8. gruplar için de okul saatleri içinde Türkçe dersi verilmesi için; İlköğretim Yasasının 9. madde 8. fıkrasından yararlanılabilir.
4. Hollanda okul programlarıyla da uyumlu Türkçe Anadili ve Kültürü materyalleri geliştirilmelidir.
5. Türkçe derslerinin denetim ve değerlendirilmesi, Türk öğretmenlerinin yerinde desteklenip rehberlik eğitimi sunulabilmesi için, Türk müfettişler atanmalıdır.
6. Türkçe derslerinin uygulamalarında velilere daha çok sözhakkı tanınmalıdır.
7. Belediyeler OALT konusunda velilere bilgiler vermelidirler. Bilgilendirme etkinliklerini desteklemelidirler.
8. Anadili eğitimi, kazanılmış insan haklarından biridir. Kazanılmış haklar geri alınamaz.

*Anadili Eğitimi, kazanılmış bir haktır;
geri alınamaz*

6. Türkçe Özet

1974 yılından bugüne kadar, Hollanda ilkokullarında, okul saatleri içinde kesintisiz olarak verilen Anadili ve Kültürü dersleri; 1 Ağustos 1998 tarihinden itibaren önemli değişikliğe uğradı. Bu değişiklikler kısaca şöyledir:

- * Anadili ve Kültürü Eğitimi (AKE); OALT yani Yaşayan Azınlık Dilleri Eğitimi olarak öncelikle adı değiştirildi.
- * Yeni OALT yasası 1 Ağustos 1998 tarihinde yürürlüğe girdi.
- * Yeni OALT yasasına göre; şimdiye kadar okul saatleri içinde verilen Anadili Eğitimi, 1999 - 2000 Eğitim ve Öğretim Yılından itibaren okul saatleri dışında verilecek.
- * Ancak 1, 2, 3 ve 4. gruplara Hollandaca (dil) eğitimi desteklediği sürece okul saatleri içinde OALT Türkçe eğitimi verilebilecek.
- * 5, 6, 7 ve 8. gruplara ise okul saatleri dışında kültür politikaları çerçevesinde OALT verilecek.
- * OALT'ın, yani bizler için Türkçe Anadili ve Kültürü Eğitiminin her koşulda verilebilmesi için, velilerimizin bu eğitimi istemeleri gerekmektedir.
- * Belediyelerin de bu konuda bir karar alması gerekiyor. Zira OALT konusundaki yetki, kaynak ve sorumluluk merkezi hükümetten belediyelere aktarıldı.
- * Belediyeler, OALT için dört yıllık bir plan yapacaklar.
- * Şu anda görev yapan AKE öğretmenleri, OALT öğretmeni olarak görevlerini sürdürecekler.

Hollanda'da ortaöğretimde de, Türkçe ve Arapça 1 Ağustos 1987 tarihinden itibaren modern yabancı diller kapsamında bütün çocuklara hak olarak sunuldu. Ancak pratikte, Türk çocuklarının bile çok azı bu hakkı kullanmaktadır. Oysa kazanılmış bu hakkı gerek velilerimiz gerekse de öğrencilerimiz mutlaka kullanmalı. Okul müdürlerinden bu hakkı talep etmeliler.

Anadili ve Kùltürü Eğitimi, kazanılmış uluslararası bir haktır. Bu hakkımıza sahip çıkmalı ve çocuklarımıza bu eğitimi aldirmek için mücadele etmeliyiz. Zira AKE, çocuklarımıza kendi dil ve kùltürlerini öğretir; kimlik ve kişiliklerinin gelişmesine katkıda bulunur.

Kendi dil ve kùltürel değerlerinden yoksun yetişen bir çocuk, köklerinden koparılmış bir ağaca benzer. Gelin bu güzel çocukları ve insanları köksüz, dilsiz, ilsiz ve dinsiz yapmayalım. Zira dili olmayanın ili de olmaz dini de. Ayrıca kendi de olmaz. Çünkü bir insanı yok etmek, o insanın anadilini yok etmekle başlar.

Ek: DİLEKÇE

Yeni OALT yasasına göre velilerin Türkçe derslerini yazılı olarak okul müdürlüğünden talep etmeleri gerekiyor. İşte bu talebin yerine getirilmesine bir katkıda bulunmak için eğitim uzmanlarıyla birlikte bir dilekçe hazırladık.

Bu dilekçenin Hollandaca bölümünü doldurup imzalayarak çocuğunuzun gittiği okul müdürlüğüne verebilirsiniz. Bu sizin en doğal ve yasal hakkınızdır. Kaldı ki dilekçe hakkı, aynı zamanda anayasal bir haktır (Hollanda Kraliyet Anayasası madde 5).

Bu dilekçe; SİOT ve Rotterdam Veliler ve Öğretmenler Çalışma Grubu'nun, 14 Nisan 1998 tarihinde yaptığı OALT toplantısında da görüşüldü. Katılımcıların oybirliği ile de kabul edildi.

1. Dilekçenin Türkçesi

Tarih:

..... Temel Eğitim Okulu Müdürlüğüne

Sizden isteğim; çocuk(larımın) Türkçe OALT (Yaşayan etnik diller) derslerini özellikle okul saatleri içinde verilmesini sağlamanızdır.

Türkçe OALT derslerinin okul müdürlüğünün sorumluluğu altında düzenlenmesini de sizden rica ediyorum.

Ayrıca İlköğretim Yasasında belirtildiği gibi Türkçe aynen Frizce veya yöresel bir diyalek gibi eğitim dili olarak kullanılabilir (İlköğretim Yasası 9. madde 8.fıkra).

İlköğretim Yasasında Türkçe derslerinin okul saatleri içinde verilmesine dair gerekli gerekçeler bulunabilir. Şöyle ki:

1. Eğitim ve öğretim öğrencilerin çok kültürlü bir toplumda büyüdüklerini hesaba katmalıdır (İlköğretim Yasası madde 8 fıkra 3).
2. Eğitim, öğrencilerin kesintisiz gelişme sürecine göre düzenlenmelidir. Çocuğun ilerlemesine ve gelişmesine göre uyarlanmalıdır (Aynı yasa madde 8 fıkra 1).

Türkçe OALT derslerinin bütün gruplara okul saatleri içinde verilmesi çok önemlidir. Bir veli olarak, çocuklarıma okulunuzda içinde anadilin çok değerli bir yere sahip olduğu uyumlu bir dil eğitimini vermenizi diliyorum. Bu konuda yukarıdaki yasa maddeleri içinde bir çözüm yolu bulacağınızı umut ederim.

Çocuklarımla:

.....

Sizi yeterli düzeyde bilgilendirdiğim inancındayım. Cevabınızı bekler, dost selamlarımı sunarım.

Saygılarımla,

Öğrenci velisinin adı ve imzası

.....

2. Dilekçenin Hollandacasi

....../.../1999

Aan de directie van de basisschool

Nadrukelijk verzoek ik u mijn kind(eren) de lessen OALT (Onderwijs in Allochtone Levende Talen) Turks onder schooltijd te laten volgen.

Ik ga er verder vanuit dat de lessen OALT - Turks onder verantwoordelijkheid van de schooldirectie worden georganiseerd.

Bovendien zoals in de Wet op het Primaironderwijs (WPO) staat, kan de Turkse taal net zoals de Friese taal of een streektaal (mede) als voertaal bij het onderwijs worden gebruikt (artikel 9 lid 8 van de WPO).

In het WPO zelf kunnen ook argumenten gevonden worden voor het verzorgen van OALT - Turks onder schooltijd:

1. "Het onderwijs gaat er mede van uit dat de leerlingen opgroeien in een multiculturele samenleving (artikel 8 lid 3 van de WPO).
2. "Het onderwijs wordt zodanig ingericht dat de leerlingen een ononderbroken ontwikkelingsproces kunnen doorlopen. Het wordt afgestemd op de voortgang in de ontwikkeling van de leerlingen (artikel 8 lid 1 van de WPO).

Het is belangrijk dat OALT - Turks voor alle groepen onder schooltijd gegeven wordt. Als ouder wens ik voor mijn kind(eren) op uw school een geïntegreerd taal aanbod waarin ook een waardevolle plaats is voor de eigen taal. Hiervoor verwijs ik u o.a. naar de bovengenoemde wetsartikelen.

Naam van mijn kin(deren):

.....

Ik hoop u hiermee voldoende geïnformeerd te hebben. In afwachting van uw antwoord verblijf ik met vriendelijke groet,

hoogachtend,

Naam en handtekening ouder

.....

BÖLÜM 6: NEDERLANDSE SAMENVATTING

1. Samenvatting van dit info-boekje

In dit info-boekje inzake nieuwe OALT-WET hebben we geprobeerd Turkse ouders in het Turks beknopte informatie te geven over de Onderwijs in Allochtone Levende Talen (OALT). Zoals u wellicht bekend is, hebben Tweede en Eerste Kamer begin 1998 een nieuwe wet OALT aangenomen.

Volgens deze nieuwe OALT-Wet:

- OALT moet gegeven worden in het kader van cultuurbeleid.
- OALT mag uitsluitend buiten het reguliere curriculum worden gegeven.
- Ten aanzien van de groepen zoals 1, 2, 3, en 4 mag OALT binnen de schooltijden gegeven worden als OALT het Nederlandse onderwijs ondersteunt.
- Voor groepen 5, 6, 7, en 8 moet OALT buiten schooltijd o.a. verlengde schooltijd.
- De Wet van OALT is op 1 augustus 1998 van kracht gegaan.
- Het schooljaar 1998-1999 is overgangsjaar, dat houdt in dat 50 uur OALT binnen schooltijden gegeven worden.
- Bevoegdheid, verantwoordelijkheid inzake OALT worden overgedragen aan de gemeenten.
- Zittende OET-leraren worden bevoegd gesteld voor OALT.
- Alle belangrijkste is dat OALT wordt aangeboden op verzoek van allochtone ouders en als gemeente erover een besluit neemt en daarom zijn de ouders volgens de nieuwe wet heel belangrijk. Het woord is nu aan de ouders.

Verder hebben we in dit boekje gehad over de eventuele inhoud, OALT-modellen, didactische aanpak van Turkse OALT lessen. En wij hebben ook informatie gegeven over het belang en de geschiedenis van OETC in Nederland.

Zoals onze wereldberoemde humanistische volksdichter Yunus Emre uit de dertiende eeuw (Unesco heeft 1991 uitgeroepen als het jaar van Yunus Emre en Naastenliefde) zegt:

Kennis betekent inzicht hebben

Kennis betekent jezelf kennen

Zolang jezelf niet leert kennen

Wartoe dient dan al die studie?

“Zoals een boom kaal is zonder bladeren en niet leven kan zonder wortels, zo kan een mens niet leven zonder eigen taal en cultuur. Uit je wortels haal je de kracht van het leven, te leren en te emanciperen. Het recht op OETC/OALT verdient met het oog op integratie erkenning en hoort gewoon thuis onder normale schooltijden.” **(B. Cebeci)**

De reden om OET/OALT te geven aan allochtone kinderen is verdraagrechtelijk en onderwijskundig. Dat is dus een verworpen recht. Er wordt niet alleen informatie gegeven OETC/OALT in het basisonderwijs maar ook in het voortgezetonderwijs.

2. Aanbevelingen inzake OALT

- 1.OALT moet voor alle groepen onder de schooltijd en onder het toezicht van de schooldirectie gegeven worden. Door middel van een geïntegreerd taal aanbod waarin ook een waardevolle plaats is voor de eigen taal.
- 2.Ten aanzien van groepen van 5 t/m 8 inzake eigen taal onderwijs onder schooltijden te organiseren, men kan gebruik maken van WPO artikel 9 lid 8 zodat deze groepen ook binnen school curriculum blijven.
- 3.Er moeten meer afgestemde OALT materialen ontwikkeld worden.
- 4.Er moeten Turkse inspecteurs aangesteld worden om op OALT-Turkse lessen toezicht te houden en om de Turkse leraren op maat te ondersteunen.
- 5.De ouders willen meer inspraak m.b.t. de invoering van OALT.
- 6.De gemeenten moeten zoals bij de wet geregeld is meer informatie ten aanzien van OALT verstrekken aan ouders en behoefte peilingen doen.

Kaynakça:

1. Praktijkgids Onderwijs Suppl. 17 (augustus 1990)
2. Onderwijs in allochtone levende talen (oalt) Uitleg Gelekatern nummer 11, 8 april 1998
3. AOb Onderwijsblad, 8, 18 april 1998 (pagina 16).
4. Benim Kültürüm, Bekir Cebeci, Anadolu yayınevi Almanya 1998
5. Eigen Taal Eerst, Vereniging Tweetalige Scholen (VTS) broşürü
6. Çağdaş Türk Dili Dergisi sayı: 82, Aralık 1994
7. Benim Dilim, Öğretmen Kılavuzu, Bekir Cebeci, Ortadoğu Yayınevi Almanya 1986
8. Türk Kimliği, Bozkurt Güvenç, Kültür Bakanlığı Yayını 1994
9. Didaktische Analyse, Van Gelder/Oudkerk Pool/Peters/Sixma, Wolters-Noordhoff Yayınevi Hollanda 1979
10. Volkskrant 27.12.1991
11. Söyleşiler, Nurullah Ataç, TDK Yayınları 1964
12. Temel Britanica, Hürriyet Yayını 1993
13. Uitleg Gelekatern 12 c. 5 . 20 mei 1998
14. De Vitaliteit van het Turks in Nederland, Alloctonen in het voortgezet onderwijs, Seyfi Özgüzel
15. Eğitim Planı Türkçe, Fatma Kaya, SLO Wolters-Noordhoff.
16. Levende Talen dergisi nr. 523, oktober 1997, Nieuwe schooltalen makalesi Seyfi Özgüzel
17. Landelijke Alloctonenkrant, 13 januari 1999
18. NRC Handelsblad, 6 februari 1999
19. AOb Onderwijsblad 6, 20 maart 1999
20. Onderwij Allochtone Levende Talen, onder eigen beleid Procesmanagement Primair Onderwijs, maart 1999

TÜRK DANIŞMA VE EĞİTİM VAKFININ YAYIMLANMIŞ KİTAPLARI

1. Hollanda Kraliyet Anayasası ve Statüsü ve İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi (Türkçe - Hollandaca).
2. Çifte Vatandaşlık Toplantılarının Güncelleştirilmiş Raporu
3. OALT ÖNCE ANADILI ve KÜLTÜRÜ EĞİTİMİ (Dostluk Vakfı ile ortak yayımlandı).

Çıkacak Kitapları:

1. Hollanda Eğitim Sistemi

Bekir Cebeci'nin Okuma ve Ders Kitapları:

Okuma-yazma materyali: İlkokul birinci sınıflar için:

1. Benim Dilim, Öğretmen Kılavuzu
2. Benim Dilim, İlkokuma Kitabı 1
3. Benim Dilim, Çalışma Kitabı 1

Yetişkinler için okuma-yazma kitapları:

Düzye 1 (Temel düzey için):

1. Türkçe Yetişkinler Alfabetesi Kursiyerin Kitabı 1
2. Türkçe Yetişkinler Alfabetesi Kursiyerin kitabı 2
3. Türkçe Yetişkinler Alfabetesi Öğretmen Kılavuzu

4. Benim Kültürüm (İlkokul son (6.) sınıf, orta 1 ve yetişkinler)

(Bu kitapları isteme adresi ANADOLU Verlag, Postfach 1307 D-41825 Hückelhoven, Tel. 02433/4091)

1. Geri Dönüş (VEM materyali-NCB yayını)

Kolay okuma serisi: Yetişkinler ve gençler için:

1. Fıkralar ve Halk Hikâyeleri
2. Halk Şiirleri
3. Önce Sağlık
4. Yunus Emre
5. Sigorta Karagün Dostudur
6. Alarm Numarası
7. Okul Seçimi
8. (Hollanda'da) Çifte Vatandaşlık
9. (Hollanda'da) Yabancıların Yasal Hakları
10. Hollanda (Bu kitapları isteme adresi:

FORUM Postbus 201, 3500 AE Utrecht Tel: 030 - 297 43 21)

Yetişkinler temel eğitiminde rehberlik dizisi: Öğretmenler için:

1. Yetişkinler Temel Eğitiminde TÜRKÇE'NİN AMAÇLARI Konumu ve İşlevi, SVE yayını (Türkçe ve Hollandaca iki ayrı kitap, Marga Tubbing ile birlikte).

Amsterdam OALT Toplantısı

HÜRRİYET, 05-01-1999

ANADİL EĞİTİMİ ELE ALINDI Amsterdam'da Türk Eğitim Merkezi tarafından düzenlenen konferansta ilkökullardaki çocuklarımızın anadillerinde almış oldukları eğitimle ilgili haziran ayında yapılan yasal değişiklik çeşitli yönleriyle ele alındı.

"Anadile sahip çıkalım"

AMSTERDAM'da Türk Eğitim Merkezi tarafından düzenlenen konferansta ilkökullardaki çocuklarımızın anadillerinde almış oldukları eğitimle ilgili haziran ayında yapılan yasal değişiklik çeşitli yönleriyle ele alındı.

Anadil eğitiminde sorumluluğun merkezi yönetimden yerel yönetimlere devredilmesi ve derslerin okul saatleri dışına çıkarılması başta olmak üzere bir dizi olumsuzlukların yer aldığı değişikliğin, derslerin geleceğine de açıklık

Amsterdam'da Türk Eğitim Merkezi tarafından düzenlenen konferansta, "Anadilimiz Türkçe, yabancı bir ülkede baskın kültüre karşı ulus olma ve erimeden ayakta kalabilme mücadelesi-nin temelini oluşturmaktadır" denildi.

getirmeği belirtilen konferansta, "Veliler anadil eğitimine sahip çıkmalıdır" denildi.

Konferansı Amsterdam Türk Eğitim Merkezi Başkanı İsmail Ercan yönetti. Bir konuşma yapan eğitimci Ahmet Tuzaş, "Bugüne kadar yapılan eleştiriler, çıkarılan zorluklar, bitip tükenmek bilmeyen tartışmalar ve

benzeri olumsuzluklar anadil eğitimini amaçsız, hedefsiz, gereksiz ve sonuç alınamayan bir eğitim haline getirmiştir. Bununla da kalmamış, çocuklarımızın eğitimde geri kalmışlığının nedenlerinden biri olarak görülmüştür. Anadili öğrenmek ve öğretmek doğuştan gelen bir haktır. Kültürümüzü

gelecek nesillere taşıyan ve onu besleyen bir kaynaktır. Anadilimiz Türkçe, yabancı bir ülkede baskın kültüre karşı ulus olma ve erimeden ayakta kalabilme mücadelesi-nin temelini oluşturmaktadır. Anadil eğitimi bir ihtiyaçtır" dedi.

Öğretmen Ali Manus da, "Anadil eğitiminde yapılan değişiklikler asimilasyon konusundaki düşünceleri hayata geçirmeye başlamıştır" dedi.

■ Sedat TAPAN / AMSTERDAM

Rotterdam OALT Toplantısı

HÜRRİYET, 29-04-1998

OKUL AİLE BİRLİĞİ KURULDU Yarınlarımızın güvencesi çocuklarımızın eğitim alanında karşılaştıkları sorunlarla etkin bir şekilde mücadele edilmesi amacıyla, Türk Danışma ve Eğitim Vakfı ile veliler ve öğretmenler biraraya gelerek, Rotterdam'da okul aile birliği kurdular.

Türk Okul Aile Birliği

Rotterdam'da Türk Danışma ve Eğitim Vakfı, veliler ve eğitimcilerin girişimiyle kurulan okul aile birliği, çocukların yarınlarına sorunsuz bir şekilde hazırlanmaları yönünde mücadele verecek.

YARINLARIMIZIN güvencesi olan çocukların eğitim alanında karşılaştıkları sorunlarla etkin bir şekilde mücadele edilmesi amacıyla, Türk Danışma ve Eğitim Vakfı ile veliler ve öğretmenler biraraya gelerek, Rotterdam'da okul aile birliği kurdular.

Sorunların gündeme getirildiği toplantıya katılan Eğitim Bakanlığı Müfettişi ve 6 Mayıs'da yapılacak parlamento seçimlerinde İşçi Partisi'nden (PvdA) aday olan Seyfi Özgüzel, "Yabancı çocukların eğitimi için ayrılan kaynaklar, okul yönetimleri tarafından amaç dışı kullanılıyor. Yapılan yolsuzluklara herkes seyirci. Çocuklarımızın kaderi ile oynamasına izin veremeliyiz" dedi.

Ali Kaya, Ünal Bürüngöz, Semih Arıkan, Ali Okşak, Feza Erdem, Bekir Cebeci, Emel Yıldırım, Cengiz Ergün ve Ergun

Kula'nın yönetime getirildikleri toplantıda, Türk Eğitim ve Danışma Vakfı Başkanı Bekir Cebeci de bir konuşma yaptı. Anadil eğitiminin okul saatleri dışına çıkarılmasının gelecekte büyük sorunlara yol açacağına dikkat çeken Cebeci, şunları söyledi:

"Derslerin okul saatleri dışına çıkarılması ve yetkinin de yerel yönetimlere devredilmesi gelecekte büyük sorunlar yaratacak. Toplum olarak güçlü birliği içinde olmalıyız. Çocuklarımıza verilen Türkçe eğitim temel bir ihtiyaçtır. Bu eğitim çocuklarımızın sosyal ve ruhsal gelişimini olumlu yönde düzenliyor. Bu temel eğitimden yoksun yetişecek çocuklarde kişilik, kimlik ve ruhsal bozuklukların olacağı hesaba katılmalıdır."

Eğitim Bakanlığı Müfettişi Seyfi Özgüzel ise, "Yapılan yolsuzluklara göz yumuluyor. Bunların hesabını sormak için 6 Mayıs tarihinde yapılacak parlamento seçimlerinde meclise temsilci göndermeliyiz" diye konuştu.

ROTTERDAM / HÜRRİYET

De Post

Eigen taal

In HOB 7 stond een artikel: 'Onzekerheid over toekomst oalt-leraren'. Ik maak mij ook zorgen. Wat zal het worden na de zomervakantie? 'Les in eigen taal bevordert kennis Nederlands', schreef HOB 6. Als Turkse kleuters af en toe les krijgen in hun eigen taal, bevordert dat hun taalvaardigheid in het Nederlands. Niet alleen hebben de kinderen zin om oalt-lessen te volgen. Ze krijgen er zelfvertrouwen door. Oalt-leraren vervullen een brugfunctie tussen de school en allochtone ouders. Volgens mij hebben de allochtone kinderen er moeite mee om moeilijke lesstof te verstaan. Dat zien we als ze naar de oalt-lessen komen en vragen stellen. Oalt kan binnen de schooluren als ondersteunende instructietaal gebruikt worden om het Nederlandse onderwijs begrijpelijk te maken voor de allochtone kinderen. En culturele oalt-lessen mogen dan buiten schooltijd gegeven worden. Als ook de gemeentelijke onderwijsachterstandsmiddelen gebruikmaken. Dan heeft oalt een zekere toekomst en krijgen oalt-leraren zekerheid. Het is nog niet te laat om dit te doen ter ondersteuning van de allochtone kinderen.

*Bekir Cebeci,
voorzitter stichting Informatie
en onderwijs voor Turken,
Rotterdam*

Door Bekir Cebeci *

HET

Interview in deze
krant met Paul Schnabel,
de directeur van het Sociaal
en Cultureel Planbureau,
Volgens Schnabel betekent
integratie dat allochtonen in
van hun cultuur moeten opgeven.
„Het gaat in elk geval om taal,
maar vaak ook om normen en
waarden.”

Daarentegen vindt de directeur
het volstrekt terecht dat er mos-
keeën zijn die vinden dat mos-

lims eigen scholen mogen heb-
ben. Inderdaad, dat is vastgelegd
in de Grondwet: vrijheid van
godsdienst (artikel 6) en van on-
derwijs (artikel 23). Schnabel
vindt niet dat je kunt zeggen: kin-
deren mogen niet met een hoofd-
doek lopen. Ook dit is in de
Grondwet gewaarborgd (art. 10
en 11).

Maar wat is het probleem dan?
De eigen taal? Moskeeën en mos-
limscholen ontnemen hun rechten

TREFPUNT

Integratie mét behoud eigen taal

Zaterdag 17 april 1999

aan de Nederlandse Grondwet.
Maar talen, ook het Neder-
lands, hebben geen grondwete-
lijke basis. Natuurlijk moeten wij
proberen Nederlands te leren om
in deze samenleving te participere-
ren. Daarvoor moet iedereen de
gelegenheid krijgen. Het is jam-
mer dat mijn eigen taal, het
Turks, voor integratie als een pro-
bleem wordt beschouwd. Want ik
spreek en schrijf in het Turks
(overigens ook in het Nederlands)

Ben ik dan volgens Schnabel niet
geïntegreerd? Moet ik de taal die
ik van kinds af heb geleerd, opge-
ven? Schoolgaande allochtone
kinderen mogen geen les krijgen
in de eigen taal. Toch heeft onder-
zoek uitgewezen dat 'als Turke
kleuters af en toe les krijgen
hun eigen taal, dat hun taalvaar-
digheid in het Nederlands bevoor-
derd'.

In hetzelfde artikel zegt Schna-
bel: „De westerse, individualist.

sche, seculiere cultuur heeft nog
nergens echt moeten wijken voor
andere opvattingen.” Daar heeft
hij volstrekt gelijk in. Sterker: ik
denk dat het eigen taalonderwijs
de westerse, individualistische
seculiere en democratische cul-
tuur zal ondersteunen en hieraan
een bijdrage zal leveren.

De cultuur van allochtonen,
mèt de eigen taal, is waardevol
voor Nederland met het oog op in-
tegratie, emancipatie, participatie
en actief burgerschap.
* De auteur is voorzitter van de
Stichting Informatie en Ouderwijs
voor Turken.

'TÜRKİYE ÇÖL OLMASIN'

TEMA

**Türkiye Erozyonla Mücadele, Ağaçlandırma
ve Doğal Varlıkları Koruma Vakfı**

**Hollanda`da Yaşayan Türklerin
ve Hollandalı`ların katkılarıyla
İç Anadolu`nun uçsuz bucaksız bozkırlarında**

“ HOLLANDA ORMANI ”

yeşerecek...

Sizin de bir ağacınız olsun !..

Geniş Bilgi:

TEMA VAKFI

Hollanda Gönüllü Temsilciliği

Boomgaardsstraat 183 - 3012 XC Rotterdam

Tel : 010-4144879 - Fax : 010-4049177